

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/Issue 10 (Mart/March 2023), s. 127-168.
Geliş Tarihi-Received: 28.10.2022
Kabul Tarihi-Accepted: 11.03.2023
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1196074

Topkapı Sarayı Emanet Hazinesindeki 1470 Numaralı Şiir Mecmûasının İncelenmesi ve MESTAP'a Göre Tasnifi: Mecmûa-i Bî-Hemtâ*

Analysis and Classification of the Poetry Mecmua Numbered 1470 at Topkapı Palace Treasure Entrusted According to MESTAP: Mecmûa-i Bî-Hemtâ

Ayşegül EKİCİ**

Öz

Edebiyat tarihinin paha biçilemez kaynaklarından olan mecmûalar bu alanda büyük bir boşluğu doldurmaktadır. Bir devrin tarihini, kültürünü, sanatını, coğrafyasını, maddî ve manevî bütün değerlerini yansıtan bu eserler edebiyat tarihinin temel kaynaklarına yardımcı olabileceği gibi asıl kaynak olarak da görev üstlenebilir. Bundan dolayı çeşitli türdeki mecmûalar ve özellikle de şiir mecmûaları önem kazanmaktadır. Bir şairin divânında yer almayan bir şiirine ya da şiirlerine mecmûalarda rastlamak mümkündür. Diğer taraftan hayatı boyunca divân tertip edemeyen şairlerin mecmûalardan derlenen şiirleriyle divânlarının tertip edilip edebiyat tarihine kazandırıldığı bilinmektedir. Ayrıca bir şairin şiirlerinin mecmûalarda yer alması onun beğenmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Bu nedenle mecmûalar eleştirel bir kimlik de kazanmaktadır. Sanatsal yönü güçlü olan ve toplumun beğenisini kazanmış olan şairler mecmûalarda yer almakta ve böylece birçok mekânda okunma şansını kazanabilmektedir. Padişahların kendilerinin de şair olduğu, sanata büyük önem verildiği ve sanatçının korunduğu bir dönemde şiir mecmûalarının Osmanlı saraylarında tüketilmemesi gibi bir durum düşünülemez. Çalışmamızda ilk sayfasına "mecmûa-i bî-hemtâ" (benzersiz mecmûa) notu düşülen Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Emanet Hazinesinde kayıtlı 1470 numaralı mecmûanın tanıtımı, 17. ve 18. yüzyıla ait edebî zevkin tespiti ve İzzet Ali Paşa'nın Divân'ında ve tezkirelerde bulunmayan bir gazelinin günyüzüne çıkarılması amaçlanmıştır. Mecmûa, Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP)¹ uygun tabloyla araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, mecmûa, gazel, İzzet Ali Paşa, MESTAP.

Abstract

* Bu makale, "Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesindeki E. H. 1470 Numaralı Şiir Mecmuası" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, e-posta: aysegulaytekinckici@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7661-0994.

¹ MESTAP; Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL'ın başlattığı ve birçok bilim insanı tarafından desteklenen bir proje olup "Projenin hedefi öncelikli olarak şiir mecmûaları, nihai olarak da edebiyatla ilgili -cönkler de dâhil olmak üzere- bütün mecmûaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasıdır" (Köksal, 2011, s. 409). Bu konuda yapılan çalışmaların araştırmacılara katkı sağlayabilmesi için bir veritabanı oluşturulmuştur ve çalışmalar bu veri tabanında paylaşılmaktadır. Daha geniş bilgi için bk. <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm>

Magazines, one of the invaluable sources of the history of literature, fill a big gap in this field. These works reflecting the history, culture, art, geography, material and spiritual values of an era sometimes help the main sources of literary history, and sometimes serve as the only source. A poet's poem that is not included in their divân can be encountered in magazines. Additionally, it is known that the poems of poets who could not compose divans throughout their lives were compiled and brought to the history of literature. Furthermore, that a poet's poems are included in magazines indicates how creditable they are. Thus, magazines also have a critical identity. Poets who have a strong artistic aspect and have gained the society's appreciation are included in the magazines and thus gain the chance to be read in various places. It is unthinkable that poetry magazines were not common in Ottoman palaces at a time when the sultans themselves were poets, art was given great importance and artists were protected. In our study, it is aimed to introduce the magazine numbered 1470 at Topkapı Palace, on whose first page it is noted as "mecnûa-i bî-hemtâ", the unique magazine, determine the literary taste of the 17th and 18th centuries, and bring İzzet Ali Pasha's unpublished ghazal to light. This miscellany, is made available to the researchers in a table complying with the Systematic Classification Project of Journals (MESTAP)²

Keywords: Classical Turkish Literature, magazine, ghazal, İzzet Ali Pasha

Giriş

Arapça toplama, yığma anlamındaki "cem" kelimesinden gelen mecmûanın çoğulu "mecâmî" olup "toplanılıp biriktirilmiş, tanzim ve tertip edilmiş şeylerin tamamı" anlamına gelmektedir (Sami, s. 1293).

Edebiyat tarihimiz açısından önemli kaynaklar olan mecmûalar için şiiirler bulunurken her bakımdan sahih ve asıl kaynağından derlemeler yapılmaya çalışılmıştır. Dîvânlar, tezkireler veya diğer mecmûalar yeni oluşturulan mecmûalara kaynaklık eder. Mecmûayı oluşturan kişi için "derleyici"den ziyade "mürettib" kelimesinin kullanımı tartışılan konulardandır. Mürettib, lügatta "tertib eden, düzenleyen, sıraya koyan" anlamlarını ihtiva eder (Parlatır, 2012, s. 1188). Derlemek ise hali hazırda bulunmayan edebî mahsülleri toparlayarak düzenlemek anlamlarına gelmektedir.

Mecmûaların derlenmesinde iki tip derleyiciden söz edilmektedir. Birinci tip derleyici, mecmûada kendi şiiirleri olup yakın arkadaşlarını mecmûaya alanlardır. Bu şekilde derlenen mecmûalar dönemin edebî zevkini yansıtmada zayıf kalmaktadır; fakat biyografik anlamda tezkireler kadar önemlidir. İkinci derleyici tipini ise dönemin meraklıları oluşturmaktadır. İkinci tip derleyicilerin şiiir olma ihtimalleri oldukça düşüktür. Çünkü şiiirlerle beraber mecmûaların derkenarlarında ya da boş sayfalarında bazı din büyüklerinin duaları, tılsımlar, ilaç tarifleri, padişahların cülusları ya da ölüm tarihleri, çeşitli mektup sayfaları, şecere kayıtları, aile fertlerinin doğum ve ölüm tarihleri gibi kayıtlar da yer almaktadır. Bu türden notların çoğunlukla yer aldığı şiiir mecmûaları, kütüphanelerde *mecmu'a-i eş'ar* ve *fevâ'id* adıyla kayıtlıdır (Köksal, 2012, s. 413). Büyükkarcı Yılmaz (2013, s. 573) mecmûada yer alan duaların, dinî ve tasavvufî konulardaki metinlerin derleyicilerin kişisel olarak ilgilendikleri konulardan olduğunu ve bundan da derleyicilerin okuma temayülünün ortaya çıktığını, belirtmiştir.

² MESTAP is a project that was started by Prof. Dr. Fatih KÖKSAL and supported by a lot of scientists. "The project aims to classify and list in detail first the poetry journals and eventually all the literary journals, including minstrel's (ashik) scrolls, i.e. jongs." (Köksal, 2011, s. 409). A database has been created in order to help the researchers in the field. The studies are shared in this database. For more information, see <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm>

Mecmûaların derlenme yöntemlerinde geleneği sorgulamak gerektiği üzerinde durulabilir. Klasik Türk edebiyatının tarihi gelişimini inceleyip nazım şekilleri ve nazım türlerini irdelediğimiz zaman hatta daha da yakın bir çerçevede dîvânların tertip edilmesi meselesinde belli bir sıranın olduğu gözden kaçmayan önemli bir unsurdur. Geleneğin bu derece baskın olduğu bir sanat anlayışı ve topluluğunda acaba şiir mecmûaları bunun dışında ne kadar kalabilmiştir?

Mecmûaların tertibi hakkında belli bir formatın bulunmadığı bilinmektedir. Sistematik mecmûalar kendi içerisinde birtakım düzen disiplini taşıırken karışık mecmûalarda böyle bir anlayışı bulmak mümkün değildir. Aslında derleyicinin mecmûa oluşturmak gibi bir amacı da olmayabilir. Diğer taraftan özenle ve istek üstüne hazırlanan sistematik mecmûaların derlenme amaçları aynı zamanda mecmûaların kullanımı ve kullanım yerleri hakkında bilgi vermektedir. Saray ve konaklardaki helva sohbetleri ve çerağan geceleri şiir mecmûalarına zemin hazırlamıştır. Bu kültür ortamlarında hoş vakit geçirmek, sanat gösterisi yapmak, kültür alışverişinde bulunmak önem arz eder. Dolayısıyla mecmûaların küçük boyutta olması ve kolay taşınabilirliği bu tür mekânlarda tüketimi artırmıştır. Tatjana Paic Vukic (2012, s. 67) bir mecmûanın, sahibinin yaşamındaki yerini anlatırken genellikle mecmûaların çeşitli toplantılara götürüldüğünü, bir kişinin mecmûasından bir şiirin nüshasının çıkarılabildiğini ve bu mecmûaların genellikle küçük boyutlu ve karton kapaklı olup yanlarında taşımaya elverişli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu meclislerde birbirini tanıyanların kitap alışverişlerinde bulduklarını ve el yazması mecmûaların açık artırmada satın alındığını belirtmiştir. Dolayısıyla mürettip, topluluğun beklentilerine cevap vermeyi amaçlarken dönemin edebî zevkini göz önünde bulundurarak en çok okunan şairlere ve bunun yanında kendi sanatsal tercihlerine yer verecektir.

Mürettepler, mecmûa oluşturma gerekçelerini bazen eserlerinin giriş kısmında kendileri açıklar. Ömer bin Mezid, *Mecmu'atü'n-Nezâ'ir*'de "bende-i kemîne-i hakîrem" diyerek kendisinin "itibarsız, aciz bir kul" olduğunu belirterek giriş bölümünün sonuna eklediği "Ebyât-ı Mesnevî" başlığını taşıyan bölümde okuyucularından kendisine dua etmelerini istemiş ve yüce Allah'tan bağışlanma dilemiştir. Bahar betimlemesinin ardından ise eli açık insanların bütün dileklerinin olacağını, cimrilerin kötü adla anılıp dileklerine ulaşamayacağını söyledikten sonra ustaca sözü *Mecmu'atü'n-Neza'ir*'e getirir ve yapıtını Sultan Murad Han'a adadığını belirtir (Canpolat, 1982, s. 9, 11).

Mecmûalar konusunda pek çok tasnif mevcuttur. Levend (1984, s. 166) mecmûaları "nazîre mecmûaları, antoloji özelliğinde seçme şiir mecmûaları, çeşitli konulardaki risalelerin toplanmasıyla meydana gelen mecmûalar, aynı muhtevadaki eserleri kapsayan mecmûalar, meşhur kişilerce hazırlanmış yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları içeren mecmûalar" olmak üzere beşe ayırmıştır. Mecmûalar, amaçları bakımından; "tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek tertip edilen mecmûalar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmûalar, daha üst düzeyde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecmûalar, sipariş üzerine hazırlanmış mecmûalar ve tematik mecmûalar" şeklinde de tasnif edilmiştir. Ayrıca kaside ve gazel gibi nazım şekillerini dua ve ilahi gibi belli nazım türlerini esas alan mecmûalar da bulunmaktadır (Kurnaz ve Aydemir, 2013, s. 53). Atabey Kılıç'ın (2012) bir tasnif denemesi olup mecmûaları mürettip durumuna, tertip durumuna, şekle göre, dil ve muhteva bakımından, şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilenler olmak üzere beş grupta toplamıştır (s. 80-95).

Sadece na't türünün yer aldığı *nuût-ı nebeviyye* mecmûaları aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan ve birer antoloji mahiyetinde olan mecmûalara güzel bir örnektir. Bu tür nuût mecmûalarında özellikle 16. ve 17. asırlar ile kısmen 18. asır

şâirlerinin na'tları toplanmıştır. Bu asırların *na't-gû* olarak şöhret yapmış şâirlerin na'tlarına yer verilmiş, na'tlar şâirlerin alfabetik sırasıyla ele alınmıştır. *Nuût-ı Nebeviyye Mecmûası, Mi'râciye ve Na't-ı Şerifler Mecmûası, Mecmûa-i Kasâid ve Nuût, Mecmûa-i Eş'ar* bu türdedir (Yeniterzi, 1993, s. 53, 54). Ayrıca Lugazlar Mecmûası da aynı konudaki eserlerin toplandığı mecmûalar arasında yer almaktadır (Levend, 1984, s. 167).

Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi 2455 numarada kayıtlı mecmûa tarikatı aynı şâirlere ait şiirlerin toplandığı türde önemli bir eserdir. Derviş Ömer Feyzî-i Sivâsi tarafından tertip edilen bu eser 15. yüzyıl sonu ile 19. yüzyılın ilk yarısında yaşamış 78 şaire ait toplam 154 şiiri içermektedir. Ayrıca bu şiirlerin büyük bir kısmının *Esrar Dede Tezkiresi'*nde yer aldığı görülür. Tezkiredeki şiirlerin çoğunluğunun 18. yüzyılın usta şâiri ve dîvân şiirinin son büyük temsilcisi Şeyh Galib tarafından seçildiği bilinmektedir. Galip tarafından onaylanmış ve onun beğenisini kazanmış bu şiirlerin mecmûada yer alması mecmûanın kıymetini dolaylı olarak artırmaktadır. Kaynaklarda adı geçmeyen bazı şâirleri tesbit imkânı sağlaması ve Mevlevî şâirlerin en güzel şiirlerinin derlenmesi açısından bu mecmûa büyük önem arz eder (Tunç, 2000, s. 108). Ayrıca Tunç (2000) Günay Kut'un (1986, s. 170) tasnifine ilave olarak "meşrebi aynı şâirlere ait şiirlerin toplandığı mecmualar"ın altıncı tip olarak kabul edilebileceğini belirtmiştir (s. 6).

Mecmûalar, yazıldığı dönemin okuyucu zevkinin tespiti, edebiyat tarihine yansımamış yeni belgeleri içermesi ve üslûp çalışmaları açısından oldukça önemlidir. Şairin edebî kişiliğinin tespit edilmesinde ve dîvânının teşkilinde başvuru kaynaklarındandır. Birinci dereceden kaynaklar olan tezkirelerde yer almayan birçok şair ve şiir, hatta bazı türler mecmûalarda tespit edilebilir. Hâdî'nin Saray Şehrengizi, Behiştî'nin Vize Şehrengizi gibi eserler mecmûalardan hareketle gün yüzüne çıkarılmıştır (Aydemir, 2007, s. 123).

Derleyeni ve yılı tam olarak bilinmese de bir mecmûanın derleniş tarihi, içindeki metinlerden tahminî olarak tespit edilebildiği için asrının edebî zevkini, meşhur şâirlerini derlenen şiirlere göre yazıldığı dönemin en beğenilen şiirlerini belirleme imkânı verir. Yine mecmûalarda dîvân sahibi olmayan, hatta dîvânı bulunduğu halde şiiri dîvânında bulunmayan şahsiyetlere ve eserlere rastlanabilir. Dolayısıyla Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği aşamaları tespitinde mecmûalar özellikle seçme şiir mecmûaları ve nazîre mecmûalarının önemi oldukça büyüktür (Tunç, 2000, s. 106).

Bu nedenlerle nazım veya nesir, düzenli veya düzensiz hangi kategoride olursa olsun mecmualar edebiyat tarihine kaynaklık etmesi özelliğiyle gün yüzüne çıkarılıp incelenmesi gerekmektedir. Kütüphanelerde kayıtlı, tarihin izlerini taşıyan dönemin edebî zevkini ve türlü folklorik unsurları yansıtan çok sayıda mecmûanın varlığından söz etmek mümkündür.

1. Topkapı Sarayı Kütüphanesi E.H. 1470 Numaralı Şiir Mecmûası

1.1. Nüsha Tanıtımı

İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Emanet Hazinesinde kayıtlı 1470 numaralı Mecmûa, seçme şiir mecmûasıdır. Mecmûa aharlı ve hafif renkli kâğıtlardan oluşmaktadır. 237 mm boyunda ve 130 mm eninde 96 varak olan mecmûanın iki sahifesi boştur. Mecmûada güzel talikle 70 mm uzunluğunda 10 satır bulunmaktadır. Tahminen bu mecmûa 18. yüzyılda yazılmış olup içi ve dışı çiçekli nefis Osmanlı lakesi cilde sahiptir.

Mecmûanın künyesi belli olmayıp ilk sayfasında "Fihristi in mecmû'a-i bî-hemtâ" ibaresiyle bu benzersiz mecmûada şiirleri mevcut 14 şairin adı sırasıyla verilmiştir.

Seçilen şiirler derleyicinin/mürettibin tercihinine/zevkine göre mecmûada yer almakla birlikte seçilen şiirlerde nazım şeklinin esas alındığı görülmektedir. Başta dinî içerikli bir şiire yer verilerek kendi içerisinde bir kıtas/metot taşıdığı tespit edilmiştir. Mecmûanın ilk ve son beyitleri şu şekildedir:

İlk beyit: *Ġubâr-ı dergehiñ kuhl-ı başardır yâ Resûla'llâh*
Ġarîmiñ kıble-i ehl-i nazardır yâ Resûla'llâh (Ekici, 2011, s. 28)

Son beyit: *Bütân Āgâh cümle ħâl-i dilden bî-ħaberlerdir*
'Azîzân-ı melâħat külbe-i aħzânı şormazlar (Ekici, 2011, s. 315)

1.2. Mecmûanın Derleyicisi

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi E.H. 1470'te kayıtlı mecmûanın derleyicisi belli değildir ve derleyiciye dair herhangi bir ipucu da barındırmamaktadır. Bu nedenle mürettibin mecmûada yer alan şairlerden biri mi veya dönemin mecmûa derleme konusunda bir meraklısı mı olabileceği söylemden ibaret kalmaktadır. Köksal, mecmûalarda başka şairlerin şiirlerinin bulunmakla birlikte bir şairin şiir sayısının daha fazla olduğunu ve derleyicisinin şair olduğu mecmûaların edebiyat tarihi araştırmacılarına katkılarının daha fazla olduğunu belirtmiştir (2012, s. 419).

Mecmû'ada en çok şiir Nâ'ilî'ye (55) ait olmakla birlikte, derleyicisinin/mürettibinin Nâ'ilî olduğu konusunda kesin hüküm vermek oldukça güçtür. Derleyicisi/mürettibi bilinmemekle beraber ilk varakta düşüldüğü not üzere mecmûanın hem şekil bakımından tertibi hem de şiirlerin üslup bakımından akıcı olması ve muhteva açısından mecmua-i bî-hemtâ "benzersiz bir mecmûa" olduğu anlaşılmaktadır.

1.3. Mecmûanın Şekil Özellikleri

Mecmûanın sadece gazellerden oluşması derleyicinin mecmûayı oluştururken nazım şeklini esas aldığını göstermektedir. Çoğu gazelin başlığında şiirin hangi şaire ait olduğu belirtilmişken bazılarında ise şairlerin ismi mahlas beyitlerinden tespit edilmiştir. Mecmûada yer alan şairlerin mahlasları, bu şairlerin kaçınıcı yüzyılda yaşadıkları, hangi nazım şekliyle kaç şiiri bulunduğu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Mecmûada yer alan şiirler

Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Adedi
Āgâh	18. yy (ölm. 1728)	18 gazel
Āsım	18. yy (ölm. 1760)	8 gazel
Fasîh	17. yy (ölm. 1699)	12 gazel
İzzet Paşa	18. yy (ölm. 1735)	8 gazel
Kâmî	18. yy (ölm. 1724)	40 gazel
Nâ'ilî	17. yy (ölm. 1666)	55 gazel
Nedîm	18. yy (ölm. 1730)	39 gazel
Nedîm-i Kadîm	17. yy (ölm. 1670)	1 gazel
Nesîb	18. yy (ölm. 1714)	23 gazel

Neylî	18. yy (ölm. 1748)	12 gazel
Kırımlı Rahmî	18. yy (ölm. 1752)	20 gazel
Râşid	18. yy (ölm. 1735)	36 gazel
Sâmî	18. yy (ölm. 1733)	61 gazel
Sırrî	17. yy (ölm. 1742)	20 gazel
Vecdî	17. yy (ölm. 1660)	24 gazel
Toplam		377 gazel

Tablodan anlaşıldığı üzere Nâ'îlî, Sırrî, Fasîh, Âsım, Vecdî ve Nedîm-i Kadîm olmak üzere 6 şair 17. yüzyılda yaşamış; Sâmî, Nedîm, Kırımlı Rahmî, Râşid, Neylî, İzzet Ali Pâşâ, Kâmî, Nesîb ve Âgâh olmak üzere 9 şair de 18. yüzyılda yaşamışlardır. En fazla gazel Sâmî'ye (61) aittir. Sâmî'den sonra Nâ'îlî (55), Kâmî (40), Nedîm (39), Râşid (36), Vecdî (24), Nesîb (23), Sırrî ve Rahmî (20), Âgâh (18), Neylî ve Fasîh (12), İzzet Pâşâ ve Âsım (8), Nedîm-i Kadîm (1) olmak üzere mecmûada toplam 377 gazel bulunmaktadır.

Mecmûada Sırrî Râhile adı altındaki gazellerin Üsküdarlı Sırrî'ye; Tatar Rahmî başlığı altındaki şiirlerin de Kırımlı Rahmî'ye ait olduğu araştırmalarımız neticesinde tespit edilmiştir. Mecmûadaki gazellerin kaçar beyitten oluştukları ve bu özellikteki gazellerin sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 2. Mecmûadaki gazellerin beyit sayısına göre dağılımı

Gazellerin Beyit Sayıları	Gazel Sayısı
4 Beyitli Gazeller	2
5 Beyitli Gazeller	210
6 Beyitli Gazeller	70
7 Beyitli Gazeller	76
8 Beyitli Gazeller	12
9 Beyitli Gazeller	6
11 Beyitli Gazeller	1

Tablodan da anlaşıldığı gibi mecmûada en çok 5 beyitli gazel (210) yer almaktadır. Bu sırayı 7 beyitli (76); 6 beyitli (70); 8 beyitli (12); 9 beyitli (6); 4 beyitli (2) ve 11 beyitli olan (1) gazeller takip eder. 4 beyitli iki gazel Kırımlı Rahmî tarafından yazılmış olup eksik/nâ-tamam gazel olabileceği düşünülmektedir. 11 beyitli tek gazel ise Sâmî tarafından yazılmıştır.

Mecmûadaki gazellerde kullanılan vezin kalıpları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3. Mecmûadaki gazellerin vezin tablosu

Kullanılan Vezin Kalıpları	Sayısı
Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	78
Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'îlü Fâ'ilün	77

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün	67
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	54
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	50
Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün	45
Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün	1
Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün	1
Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün	1
Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün	1
Müstef'ilün Fe'ülün Müstef'ilün Fe'ülün	1
Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün	1
Mütefâ'ilün Fe'ülün Mütefâ'ilün Fe'ülün	1

Vezin tablosunda görüldüğü üzere en çok “Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün” kalıbıyla (78) gazel yazılmıştır. Bunu “Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün” (77), “Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün” (67), “Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün” (54), “Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün” (50), “Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün” (45) kalıpları takip eder. Diğer vezin kalıpları sadece birer kez kullanılmıştır.

Mecmûalar metin neşrinde büyük önem taşır. Mecmûaya alınan bazı şiirlerin dîvândakini tashih ettiği tespit edilmiştir. Mesela; Nâ'ilî'nin bir gazelindeki “hasret” kelimesi mecmûada “hasret” şeklinde kaydedilmiştir. Vezin bakımından farklılık oluşturmayacak bu iki kelimenin anlam bakımından incelendiğinde mecmûada yer alan “hasret” kelimesinin daha uygun olduğu görülür:

*Hasret-i hâl-i 'izâr u dehen-i tengüñ ile
Goncadan lâle gibi dâğ nümâyân olsun* (Ekici, 2011, s. 23)

*Sâmî Dîvânı'*ndaki “servi- kad” tamlamasının mecmûada “servi-kad” olarak yazıldığı ve mecmûadaki bu kullanımın vezin bakımından daha uygun olduğu tespit edilmiştir:

*Tolaşdı pâyına çün tavk-ı kumrî rişte-i enzâr
O servi-ğad semâ' itdikçe dil pür-iztırâb oldu* (Ekici, 2011, s. 24)

Mecmûa bazen dîvânlardakini tashih etmekle beraber aksi durum da söz konusudur:

*Sırrî Dîvânı'*nda “deryâdan” kelimesinin vezin bakımından mecmûadaki “riyâdan” kelimesine göre daha uygun olduğu tespit edilmiştir:

*Hayâlün dîde-i endîşe-i giryâna gülmekde
Sinâverdür hazîz-i cevî-i deryâdan güzâr eyler* (Ekici, 2011, s. 23)

Dîvânda “mevlevî” olarak yazılan kelimenin mecmûada “vav” harfinin unutulmasıyla “mülî” şeklinde yazıldığı görülmüştür:

*O şüh-ı mevle[v]î hüsnüyle reşk-i âfitâb oldu
Tenüreyile derün-ı hâlede çün mâh-tâb oldu* (Ekici, 2011, s. 24)

Mecmûadaki şiirlerde çoğunlukla tam ve zengin kafiye kullanılmıştır. Bu da dîvân şiiri geleneğiyle paralellik göstermektedir. Şairlerin kullanmış oldukları redifler ise şiirin

temasını belirlemede önemli ipuçları vermektedir. Ayrıca meşhur şairlerin kullandığı redifler yeni şairliğe başlayanlar için belki de bir “şair okulu vazifesi” görmektedir (Koncu ve Çakır, 2012). Mecmûada yer alan şairlerin kullandıkları redifler şu şekildedir:

Sâmî'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “saña, söylerim saña, mahabbet, âşinâ, dir, dir o hâl ü zülf ü rûh, çıkar, ider, döker, itmege degmez, yapışmaz, sensiz, sabâh, aşmış, nâzik, yok, âlem, gönlüm, itmeyim, diken, neylesin, ince, düşdükçe, hat, üzre, oldu, mahabbet mi, sana, olan biziz, îd, mevc, ider, itseydik, sarılmış, senin gibi, düşdi, sâdeli, görelim, neşât, gelür, görünür, nigâh, mânende-i dâg, varır, iki”

Nedîm'in Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “ içre, eyleyesin, gayri, göre, ey gönül, vaktidir, olur giderek, meşrebimcedir, olduğım, almadan, itmez misin, olmuş saña, girmişdir, oldu hep, var idi, dedir, okur, olsa da mânî değil, olsam, zülf ü hat bilmem, oldu, benden sor”

Râşid'in Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “olmaz, değil midir, değil ne nedir, ideriz, hırs, çekmez, dirler, iken, çekmez, dirler, iken, bana, göster, abes, çeker, niyâz, çıktı, biz biliriz, olmaz, için saklar, mânâ, görünür, bahs, halka ber halka, eyler, tevbe, çekilir, it, olur mı hiç”

Nâ'îlî'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “yazmışlar, girîbânıdır, tâzedir, kopar, yazdılar, söyletmek midir, saña, âşinâ, vakti degildir, içündür, nevrûzdur, bakmazlar, virdiler, toldur, düşmez, ideriz, nâz, gideriz, dökülsek, âşık, gamzeleriñ, latîf, el sunmuş, nâz, nihânız, var, gönül, tahammül, aldım, eyledi bülbül, eylesen, sen misin, olmasın, olsun, ancak bu, eylemesin, olsun, birbirin, bir yere, bulunsa, ise de, olur mı, degmez mi, gibi”

Sırrî'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “devâ, olur mı aceb, güzâr eyler, kalmışdır, dirler, budur, olur, kalmaz, midür nedir bilmem, olurum, itdikçe, eyle, olmaz, eylemişiz, mânend-i nigîn, olmasın”

Neylî'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “değil, gibi, tutmuş, kanda ben kanda, hoş geldin, husûsunda”

Kırımlı Rahmî'nin Redif Kelime/Kelime Grupları: “mâ'ildir, eylemez, yazdı, çok sürmez, kalmaz, çalar çarpar, nâme yazmaktan, sâde, yeter, dogar, benim şimdi, süâl ü cevâb, manende-i hurşîd, oldugum kaldı, ol, tazeden taze”

Fasîh'in Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “itdi bizi, kenarında, çemen-be-çemen, sitemleriniñ, eylesek, bar mı sabâ, hâtırdır, söyletmez, tutar”

İzzet Ali Paşa'nın Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “iken, çok sürmez, mevc, döker, dek, olmaz”

Kâmî'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “dir hep, temennâ, teşneleb, ider meh-tâb, midir bâ'is, bir olur, gösterir, ditredir, virir, olur, gezer, arar, gelür, nazar var, mi dolaşır, el virmez, isteriz, n'eyler, nedir bilmez, gelmez, olmak istermiş, nergis, almış, itdi hat, senin, görmedik, idebilsek, ile gül, gösterdim, olmaz”

Nesîb Dede'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “saña, mı kaldı, şârâb, it, bâ'is, hep kadeh, olmaz, var, gelir, girer, gelir geçer, gibi, haberim yok, oldugumdandır, olmaz, kanda ben kanda”

Âsım'ın Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “olmaz, olmaya, çekmez, de, için saklar”

Vecdî'nin Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “olmaz mı, disin, benzer, olsun, kaldın, nev, yüze çıkdı, göster, naz ider, oldu yine, düşürme, düşdi, tagıldı, açar,

ateşdir, göster, naz ider, oldı yine, düşürme, düşdi, tagıldı, açar, ateşdir, göster, mıdır bilmem, işve, virdim hep, ister gönül, olup kalmış, getürdüm, sensin”

Âgâh'ın Kullandığı Redif Kelime/Kelime Grupları: “gelir bûy-ı şarâb, oldı saña, ülfet, mahabbet, isterler, bulmuşam, çekdim, oldumsa, var gibi, besleriz, itme, olur bir gün, saklanmaz, çekilir, bil, ne dirsın, sormazlar”

Redif kelimelerinin daha çok fiillerden oluşup devingenlik ihtiva ettiği görülmektedir.

1.4. Mecnûanın Muhteva Özellikleri

Dîvânların Allah'ın birliğini anlatan tevhid, ona yakarış ifade eden münacat ve Hz. Peygamber'e övgü taşıyan na't gibi dinî içerikli türlerle başlaması gelenektendir. Mürettib, mecnûaya Nesîb Dede'nin 7 beyitlik na't gazeliyle başlamıştır. Günahların çokluğundan bahsedilerek Hz. Peygamber'in lütfundan zülâl umulur. Ondan şefaet beklenir. Mürettib bu şekilde mecnûaya dinî içerikli bir şiirle başlayarak klasik Türk edebiyatı geleneğini devam ettirmiştir.

Mecnûa na't gazelinden sonra 17.ve 18. yüzyıla ait belli şairlerin gazelleriyle devam eder. Gazeller, ait oldukları şairlerin isimleri altında sıralanmış olup bu sıralamada kafiye veya redifle ilgili herhangi bir kural gözetilmemiştir. Eser bir gazel mecnûası olduğu için aşk, sevgili, şarap, güzellik ve tasavvuf gibi gazellerde ele alınan bütün konulara mecnûada rastlamak mümkündür.

Mecnûaların muhteva bakımından incelenmesi sistematik bir çalışmayı gerektirmektedir. Bu nedenle mecnûanın muhtevası MESTAP tablosuyla verilmeye çalışılacaktır (Tablo 3).

2.Mecnûada Yer Alan Nazîreler

Mecnûada Sâmi'nin ve Nesib Dede'nin nazîre gazeline yer verilmiştir. Nazire gazellerin ve tanzir edilen gazellerin matla beyitleri ile vezinleri şu şekildedir:

Sâmi'nin Nazîre Gazelinden:

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Şemşîrini taşkınca ne hoşdur o bel ince

Şemşîri nişâkınca nitâk ince belince (Ekici, 2011, s. 49)

Yahyâ Nazîm'in Zemin Gazelinden:

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Hañçer kemer-i yâre münâsib o bel ince

Hañçer kemerince kemeri ince belince (Çakır, 2018, s. 43)

316. şiir Nesîb Dede'nin Nâbi'ye naziresidir:

Nesîb Dede'nin Gazelinden:

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Dil-i şâfi kuyûd-ı dehr ile endüh-gîn olmaz

Midâd-ı tîre tağyîr-efgen-i tab'-ı niğîn olmaz (Ekici, 2011, s. 268)

Nâbi'nin Zemin Gazeli'nden:

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Siriştinde anuñ kim nûr var kalbinde kîn olmaz

Muşaffâ tıynetânuñ taraf-ı ebrûsında çin olmaz (Bilkan, 2011, s. 684)

3. Dîvânlarda ve Tezkirelerde Tespit Edilemeyen Şiirler

Mecmûada şairini netleştiremediğimiz bir şiir bulunmaktadır. Bu şiir, İzzet Ali Paşa başlığındaki İzzetâ mahlaslı gazellerden olup (264. şiir) *İzzet Ali Paşa Dîvânı*'nda ve tezkirelerde bulunamamıştır. Başka bir İzzet mahlaslı şairin gazeliyle karıştırılma ihtimali düşünülerek diğer İzzet mahlaslı şairlerin dîvânları da taranmış olup bu gazele rastlanılmamıştır. Ancak hiç bilinmeyen başka bir İzzet mahlaslı şairden söz etmek de mümkündür. Tam olarak tespiti yapılamayan bu gazelin son beytinde bu şiirin yeni bir tarz olup benzersiz olduğu belirtilmiştir. Mecmûada yer alan gazelin tamamı aşağıda verilmiştir:

Mefâ'ilün fe'ilâtün Mefâ'ilün fe'ilün

*Kolunda dâğ degildir o cāhıñ oldı bedîd
'Amûd-ı şubh kenârında pençe-i hırşîd*

*Ezelde hâneyi üstâd-ı beyt-i ebrûda
Tamâm eylemiş icrâ-yı şan'at-ı ta'kîd*

*Şikeste olma ki seng-i felâhan-ı ruḳabâ
İder mebânî-i mihr ü maḥabbeti teşyîd*

*İnanma bir sitem-i tâzedir murâdı yine
Mülâyemet yüzini gösterirse çarḥ-ı 'anîd*

*Nizâm-ı ḥüsn diger virdi 'İzzetâ taḥsîn
Bu nazm-ı bî-bedel-i tâze-ḫarḫa şevḳ-i cedîd* (Ekici, 2011, s. 227)

Kaynaklarda daha önce bulunamadığını belirttiğimiz (Ekici, 2011, s. 26) Nedim'e ait iki gazelden bir tanesinin *Nedim Dîvânı*'nda (Macit, 2012, s. 90) Sultan III. Ahmed ve Damat İbrahim Paşa zamanlarında yeni binâ edilen Sa'dâbâd'ın vasıflarını anlattığı kasidenin içinde yer aldığı tespit edilmiştir. Gazel, *Berây-ı Sitâyîş-i Sa'dâbâd* başlığındaki methiyeden hemen sonra tegazzül bölümünü oluşturmaktadır. İkinci gazelin ise 17. yüzyıl şairlerindem Nedîm-i Kadîm'e ait olduğu ve 18. yüzyıl şairi Nedîm'le şiirlerinin derleyici veya mürettib tarafından karıştırılmış olacağı düşünülmektedir. Kısacası Nedim başlığı altında tespit edilemeyen iki gazelden birisinin Nedîm-i Kadîm'e ait olduğu diğerinin ise söz konusu olan 18. yüzyıl şairi Nedim'e ait olup ancak kasidesinde yer alan tegazzül bir gazel olduğu tespit edilmiştir:

Methiye bölümünün sonunda Nedîm elindeki kalemin zapt olunamayacağını, her ne şekilde olursa olsun padişaha ulaşmanın mümkün olamayacağını ve padişahın temiz zatının sıfatlarının son bulmayacağını belirtmiştir. Sonra, bari kendisinin bir gazel yazarak Sa'dâbâd avlusundaki İstanbul güzellerine yadigâr kalmasını dileyerek tegazzüle geçmiştir:

Methiye'den:

...

*Bir ḡazel ḫarḫ edeyim bâri ki kalsın yâdgâr
Şahn-ı Sa'dâbadda İstânbül'un ḫübânına*

Tegazzül'den:

*El yusun cāndan düşenler pençe-i müjgânına
Tel taḫunsun düş olanlar kākül-i pî-çânına*

Luṭf ile nuṭk-ı hümâyūnuñ anı vaşf itdi Ḥak
Kim bakar ğayri Nedîmiñ vaz-ı nâ-çespânına (Macit, 2012, s. 81)

17. yüzyıl şairi Nedîm-i Kadîm'e ait gazelin matla ve makta beyitleri ise şu şekildedir:

Neden âzürde oldun nâzenînim bî sebep bilmem
Beni öldürmeğe lâyıķ mı t̄a böyle ğazâb bilmem

Siyeh mest-i cünûn-ı 'aşķ olan rûsvâ-Nedîmim ben
Eger küstâh isem ma'zûr tut resm-i edeb bilmem (Horata, 1987, s. 50)

Sonuç

İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Emanet Hazinesinde kayıtlı 1470 numaralı mecmûa öncelikle nazım şeklinin esas alındığı bir gazel mecmûasıdır. Mecmûada 14 şaire ait toplam 377 şiir mevcut olup mecmûanın derleyicisi ve derlenme tarihi belli değildir. Levend'in (1984, s. 166) ve Kut'un (1986, s. 170) tasniflerine göre mecmûanın "meraklısı tarafından toplanmış antoloji niteliğinde bir seçme şiir mecmûası" olduğu anlaşılmaktadır. 96 varaktan oluşan mecmûanın ara yerlerde iki sayfası boştur. Bu sayfaların mürettib tarafından sonradan şiir eklenmek üzere boş bırakılmış olabileceği düşünülmektedir. Bazı gazellerde başlık bulunmasa da gazelin kime ait olduğu beyitlerdeki mahlaslardan anlaşılmaktadır. Mecmûadaki şiirlerin hepsinin gazel olması, gazellerin beyit sayılarının 11'i geçmemesi, aynı şaire ait gazellerin kafiye bakımından alfabetik sırayı takip etmese de bir arada verilmesi mecmûanın kendi içinde bir düzeninin olduğunu göstermektedir. Bu özellikler açısından mecmûa Kılıç'ın (2012, s. 81) tasnifinde belirttiği üzere tertip düzeni açısından "mürettep" bir özellik göstermektedir.

Mecmûadaki gazeller yayımlanmış ya da üzerinde çalışma yapılmış dîvânlarla karşılaştırıldığında beyit sayısı fazla olan gazellerde bazı beyitlerin mecmûaya alınmadığı tespit edilmiş ve gazellerin beyit sayısının 11'i geçmediği görülmüştür.

Mecmûaya na't-ı nebevî ile başlanması klasik dîvân tertibi geleneğinin mecmûalarda da devam ettirilmek istenmesinin bir göstergesi olarak düşünülebilir. Ayrıca İzzet Ali Paşa'nın *Dîvân*'ında ve tezkirelerde bulunamayan bir gazeline rastlanılmış olması mecmûanın önemini artırmaktadır.

Tablo 3. Mecmûa-i Bî-Hemtâ'nın MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu

Yer Numarası		Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi E.H. 1470					
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım ürü	Vezin	Açıklamalar
1b	Nesîb	Ġubâr-ı dergehiñ kuhl-ı başardır yâ Resûla'llâh Ġarîmiñ kıble-i ehl-i nazardır yâ Resûla'llâh	Muķîm-i ħâk-i kūyuñdur Nesîb -i ma'şiyet-pîşe Zülâl-i luţfuña leb teşneterdir yâ Resûla'llâh	Gazel/7	Na't	.---/.---/.---/--- -	Na't-ı Nebevî
1b	Sâmî	Yem-i ħüsünde baķılmaz dem-i şinâh saña İki kedû gibidir âfitâb ü mâh saña	Kühen sifâl ile şahbâ-gedâlık ey Sâmî Ġarîm-i meykedede besdir 'izz ü câh saña	Gazel/5		.-./..---/.---/..-	Ġazeliyyât-ı Sâmi Çelebi
2a	Sâmî	Güş ol gönül beyân-ı miyân söylerim saña Yoķ belki rişte-i dil ü cân söylerim saña	Sâmî şarîr-i ħâme-i nazm-ı selîs ile Şavt-ı lezîz-i âb-ı revân söylerim saña ³	Gazel/7		---/---/.---/---	Velehu
2a	Sâmî	Ey turra-i ħam-der-ħam-ı hem-râz-ı maĥabbet V'ey çeşm-i siyeh-mest-i füsün-sâz-ı maĥabbet	Gönlümde ħayâl-i leb-i mey-gün ile Sâmî Şeb tâ-be-seĥer cilve-ger i'câz-ı maĥabbet	Gazel/5		---/.---/.---/---	Velehu
2b	Sâmî	Ola ne dem gelûmuza kuhl-ı ħam âşinâ Olmaz kelâm-ı vaşl-ı dil-ârâ fem-âşinâ	Bîñ sâġar-ı şarâbdan itmezdim ictinâb Sâmî olaydı destime câm-ı Cem âşinâ	Gazel/7		---/---/.---/---	Velehu
2b	Sâmî	Bâde-i bezm-i ħamım reng-i ruĥ-ı dil-ħastedir Câm-ı şevķim nün-ı me'kûs-ı ħaţ-i işkestedir	Dil ħayâl-i ma'nî-i bûs-ı dehân-ı yâr ile Hem-çü târ-ı mıştâr-ı meşķ-i ħaţ-ı nev-rüstedir ⁴	Gazel/5		---/.---/.---/---	Velehu
3a	Sâmî	Bezm-i pâk-i ħüsne zîverdir o zülf ü ħâl ü	Kıldı ħüsn-i şâhid-i nazm-ı dü bâlâ Sâmiyâ	Gazel/9		---/---/.---/---	Velehu

³ *Dîvân*'daki (Sâmî, 2004, s. 458) 8. 9. ve 10. beyitler mecmûada bulunmamaktadır.

⁴ Gazelde mahlas kullanılmamıştır (Sâmî, 2004, s. 311).

		ruh Dūd-ı ‘anber micmer-i zerdür o zülf ü hâl ü ruh	Çün redîfimde mükerrerdür o zülf ü hâl ü ruh				
3a	Sâmî	Fark-ı mâhiyyet-i dil çeşm-i temâşadandır Pertev-i nîk ü bed âyîne-i simâdandır	Sâmîyâ hâne-ber-endâzî-i dil hem-çü habâb Cüşîş-i mevce-i seyl-âbe-i şahbâdandır	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
3b	Sâmî	Âh-ı şerer-feşân ki dil ü sîneden çıkar Piçide ejdehâ gibi gencîneden çıkar	Nazmım o lü'lü'-i şadef-âgûş-ı feyzdir Sâmî muhîṭ-i hâṭır-ı bî-kîneden çıkar	Gazel/5		--./--./--./--	Velehu
3b	Sâmî	Ḥaṭṭın ki gird-i câm-ı lebiñden zühür ider Âb-ı hayât zulmeti pür-mevc-i nûr ider	Ehl-i melâmete şerer-i seng-i küdekân İkâd-ı mürde-şem'-i ḥarîm-i şu'ûr ider ⁵	Gazel/5		--./--./--./--	Velehu
4a	Sâmî	Nâ-dâna ol ki baḥr-i suḥan dürlerin döker Güyâ ki ḥâk-i mezbeleye cevherin döker	Sâmî suḥanda pey-rev-i nazm-ı Nazîm olup Ney-şekker-i yerâ 'asınıñ şekkerin döker	Gazel/8		--./--./--./--	Velehu
4a	Sâmî	Her gonce-i nev-rüste nigâh itmege degmez Âvîze-i destâr-ı külâh itmege degmez	Endîşe-i ârâyiş-i dünyâ ile Sâmî Rûy-ı emeli jeng-i günâh itmege degmez	Gazel/5		--./--./--./--	Velehu
4b	Sâmî	Şâhib-nazar ârâyiş-i güftâra yapışmaz Ma'nâ görür a'mâ gibi dîvâra yapışmaz	Sâmîyî efendim ser-i kuyunda muḳîm it Zirâ kul olup gayra o bî-çâre yapışmaz	Gazel/7		--./--./--./--	Velehu
4b	Sâmî	Müjem pây-ı nigâh-ı intizâra ḥârdır sensiz Reh-i âmed-şud-ı nezzâre nişterzârdır sensiz	Çü pervâne dil-i âteş-ḥurûş-ı Sâmî -i zâra Gül-i şem'-i taḥassür zîver-i destârdır sensiz	Gazel/6		.---/.---/.---/.--- -	Velehu
5a	Sâmî	Sâgar-be-kef o dil ki ola bî-ğam-ı şabâḥ Âyînesinde zâhir olur 'âlem-i şabâḥ	Eyler kenâr-ı baḥr-ı siyeh Sâmî pür-şadef Dür-pâş olunca mevc-i sefid-i yem-i şabâḥ	Gazel/6		--./--./--./--	Velehu
5a	Sâmî	Cebînine o perî zülf-i müşk-sâ aşmış Ser-i felâket-i 'uşşâka bir belâ aşmış	Şühûd-ı 'âlem-i vaḥdet ne mümkün ey Sâmî Vücûd-ı çeşm-i dile perde-i ḥafâ aşmış	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
5b	Sâmî	Beyâz-ı dîde-i Yûsuf gibi o ten nâzik Ḥarîr-i nûr-ı nigeḥden de pîreḥen nazik	Taḥayyülümde olur ol perîniñ ey Sâmî Miyân[1] çün müje-i âhû-yı Ḥoten nâzik	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
5b	Sâmî	Ol bülbül-i 'aşkıım ki gül ü yâsemenim yok Ol tûṭî-i güyâ-yı firâkam çemenim yok	Pervâne-ṭabî'at gönül ey Sâmî -i şeydâ Süzân olacaḥ meş'ale-i encümenim yok	Gazel/5		--./--./--./--	Velehu
6a	Sâmî	Dü bâlâdır mey-i şâf ile 'ıys-ı yek-dem-i 'âlem Olur âyîne-i sâgarda dîger 'âlem-i 'âlem	Bu nüh beytiñ sezâ her biri olsa zîver-i eflâk Ki inşâd itdi ṭab'-ı Sâmî -i mu'ciz-dem-i 'âlem	Gazel/8		.---/.---/.---/.--- -	Velehu
6a	Sâmî	Kaçan kim nükte-senc olup açar ol mâh-ı gül-fem fem	Ḥabâb âsâ felekler muḫtaribdir dūd-ı âhımdan	Gazel/5		.---/.---/.---/.--- -	Velehu

⁵ Gazelde mahlas kullanılmamıştır (Sâmî, 2004, s. 315).

		Rumûz-ı “alleme'l-esmâ”dan urmaz dağı Âdem dem	Firâkıyla idelden Sâmiyâ âfâkı giryem yem				
6b	Sâmî	Hayâl-i kâmetiñle bir nihâl-i Tûrdur gönlüm Tecellâ-yı cemâle câygâh-ı nûrdur gönlüm	Çazâlân-ı harîmim dil-berîñ çeşmânıdır Sâmî Zemîn-i şeh-r-i tende Ka'be-i ma'mûrdur gönlüm	Gazel/7	-/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
6b	Sâmî	Şî'a-veş âhir olur kâmet-i âlâmda lâm Çıkarın vaz'-ı teberrâ ile düşnâmda nâm	Sûr yüzün zeyline erbâb-ı kulûbî cezb it Sâmiyâ eyleyegör şüret-i ikrâmıda râm	Gazel/5		..-/-..-/-..-/-..-/-	Velehu
7a	Sâmî	İhtirâk-ı necm-i bahtı bilmeziz eflâkden Âh kim yandık tutuşduk şu'le-i idrâkden	Dâmen-i adâbın eyler şüste çirk-i cürmden Sâmiyâ ser-mest olan şahbâ-yı 'aşk-ı pâkden	Gazel/7		-...-/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
7a	Sâmî	Temâşâ-yı ruğundan kâm-yâbem geşt-i bâğ itmeme Şemîm-i verdini ser-şîşe pîrâ-yı dimâğ itmeme ⁶	Çadeh-nûş-ı şarâb-ı 'aşk-ı rûhânî neşâtam ki Felek hürşîdi şunsa destime Sâmî ayag itmeme	Gazel/5	-/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
7b	Sâmî	Sensiz olur nigâhıma seyr-i çemen diken Belki meşâmm-ı cânıma büy-ı semen diken	Sâmî -i zâra büse-i la'lin dirîğ ider Bilmem o gül-'izâra olur mı dehen diken	Gazel/7		--/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
7b	Sâmî	Çarh-ı le'im şâhib-i 'irfâmı n'eylesün Nâ-dân olan harîf-i suhan-dânı n'eylesün	Âsân idi 'alâ'îki Sâmî cihânda terk Ammâ gönül mahabbet-i cânânı n'eylesün	Gazel/6		--/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
8a	Sâmî	Şemşîrini taşınca ne hoşdur o bel ince Şemşîri nişâkınca nişâk ince belince	Nazmı yine Sâmî niñ olur rağbete şâyân Olmazsa da ey hâme Nazîmiñ gazelince	Gazel/6		--/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
8a	Sâmî	'Aâtâ-sâz-ı dil-i üftâdeler dâmâne düşdükçe Yine kayd eyle cânâ defter-i ihsâna düşdükçe	Bulur Sâmî harâbâ't ehli neş'e hem-çü câm-ı Cem Kelâm-ı la'l-i dil-ber halka-i rindâna düşdükçe	Gazel/5	-/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
8b	Sâmî	O çeşm-i haste-tab'a 'anber-i kuvvet-fezâdır hat Şikest-i reng-i hüsn-i dil-rübâya mümyâdır hat	O çâr-ebrûya iki mışra'-ı mevzündür Sâmî Ki hüsn-i ma'tla'-i şeh-beyt-i ebrû-yı devâdır hat ⁷	Gazel/7	-/-...-/-...-/-...-/- -	Velehu
8b	Sâmî	Degil mihr-i serî'üs-seyr eyvân-ı tîbâk üzre Şu'ud itdi şerâr-ı dūd-ı âhım ihtirâk üzre	Olursa halka-i halhâl âğuş u nigâhımdan Sezâdır Sâmiyâ ol serv-i bâğ-ı tâze-sâk üzre ⁸	Gazel/5	-/-...-/-...-/-...-/-	Velehu
9a	Sâmî	O şüh-ı mevlevî hüsnüyle reşk-i âfitâb oldu Tenüreyile derûn-ı hâlede çün mâh-tâb oldu	Hemân fevvâre-i âb-ı hayâta döndi ey Sâmî O dem kim gerdem-i pâki 'arâk-rîz-i hicâb oldu	Gazel/7	-/-...-/-...-/-...-/-	Velehu

⁶ “derdini” kelimesi yerine anlam bakımından *Dîvân*'daki “verdini” kelimesi daha uygundur (Kutlar, 2004, s. 349).

⁷ “devâdır” kelimesi yerine anlam bakımından *Dîvân*'daki “dütâdır” kelimesi daha uygundur (Kutlar, 2004, s. 331).

⁸ Aynı şiir 14a'da 6 beyit olarak kayıtlıdır.

9a	Sāmī	Gönül her lahza mest-i bâde-i cân-ı maḥabbet mi Miðāl-i çeşm-i sāgar yoḥsa ḥayrân-ı maḥabbet mi	Gönül kırtulmadı cevr-i felekden bilmem ey Sāmī Melâmet eylemek aşḥâbını şân-ı maḥabbet mi	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
9b	Sāmī	Çeşm-i bed irmesün diyü ey nâzenîn saña Ta'vîz-i ḥüsni yazdı ḥaṭ-ı 'anberîn saña	Âyine-i derünü muḳaddemce eyle şâf Jeng-âver olmadın nefes-i vâ-pesîn saña ⁹	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
9b	Sāmī	Şüretde gerçi zerre-i imkân olan biziz Ma'nâda âfitâb-ı dıraḥşân olan biziz	Ol kaçreyüz ki farṭ-ı çekideyle 'aşḳdan Sāmī mürür-ı vaḳt ile 'ummân olan biziz	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
10a	Sāmī	Muḳaddem itdi şeb-i rûze 'işreti tesvîd Çıkarıdı şoñra beyâza şabâḥ 'îd-i sa'îd	Dizildi silk-i beyâna midâd-ı ḥâme ile Ma'ânî-i suḥanım Sâmîyâ çü mervârîd	Gazel/6		.-./..-./.-./..-	Velehu
10a	Sāmī	Şun sâkiyâ bize kadeḥ-i bî-melâl-i 'îd İmâ-yı 'işret itdi benân-i hilâl-i 'îd	Şâyestedir temîme-i ḥür-ı bihişt ola Sāmī bu nev-zemîn-i gâzel bî-miðâl-i 'îd	Gazel/6		--/---/---/---	Velehu
10b	Sāmī	İtmez kenâr-ı maṭlaba gevher niðâr mevc Tâ olmayınca zillet ile ḥâksâr-ı mevc	Sāmī kenâr-ı şafḥaya 'anber-feşân olur İzhâr idince bu gâzel-i âbdâr mevc	Gazel/1 1		--/---/---/---	Velehu
11a	Sāmī	Ḥaṭṭ-ı lebiñ ki mışra'-ı zîb-i me'âldir İhâm-ı büse anda ne rengin ḥayâldir	Sāmī ümîd-i câm-ı Cem itmez gedâ-yı 'aşḳ Memnün-ı bâde-ḥ'ârî-i köhne sifâldir	Gazel /6		--/---/---/---	Velehu
11a	Sāmī	Ḥâme kim sebt-i midâd-ı lafz-ı ma'nîdâr ider Kâleb-i ta'bîre nefḥ-i rûḥ-ı feyz âdâr ider	'Âleme ¹⁰ gayb-ı hüviyyetden kelâm idüp zuhûr Kim lisân-ı ḥâle gelse sırr-ı Ḥaḳ izhâr ider ¹¹	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
11b	Sāmī	Bu süziş görmedendir kim yanardı ülfet itseydik O şem'-i ḥüsn ile pervâne-veş germiyyet itseydik	İderdik tâze tâze böyle nazm-ı dil-pesend inşâ Kühen-vâdî-i şî're biz de Sāmī raġbet itseydik	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu
11b	Sāmī	Zülf-i siyehi çehre-i billûra şarılmış Bir perdedir ol âyine-i nûra şarılmış	Sāmī o meh itdikde nigâḥ-ı gâzab âlûd Kaşşâb-ı ecel kabza-ı sâṭûra şarılmış	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
12a	Sāmī	Pür-fitendir gâmze çeşm-i nîm-ḥâbîñdan seniñ Nişfi çıkmış tîğdir güyâ kırâbîñdan senin	Buldı Sāmī neş'eyi evvel mey-i düşnâmdan Mevc urup reng-i tebessüm la'l-i nâbîñdan senin	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
12a	Sāmī	Miyân-ı ḥalka-i zülfünde ḥâl dâne gibi Yine bu dâm-ı ḥümâ şayd-ı murğ-ı câna gibi	Bu tuñturâkı ço nazm-ı selîsde Sāmī Cihânda söz mi var eş'âr-ı 'aşîkâne gibi	Gazel/5		.-./..-./.-./..-	Velehu
12b	Sāmī	Cebîniñe taġıt ol turra-i semen-sâyı Piyâle-nüş-ı cünün eyle 'aql-ı ḥod-râyı	Ḥarîm-i meykedede sine-çâk dün gördüm Hücüm-ı keyf ile Sāmī -i mest ü rûsvayı	Gazel/6		.-./..-./.-./..-	Velehu

⁹ Bu gazelde mahlas kullanılmamıştır (Kutlar, 2004, s. 299).

¹⁰ Dîvân'daki "âlem-i" kelimesi vezin ve anlam bakımından daha uygundur (Kutlar, 2004, s. 319).

¹¹ Bu gazelde mahlas bulunmamaktadır (Kutlar, 2004, s. 319).

12b	Sâmî	Şahîfe-i raqam-ı haţţ-ı nev olunca yüzi Hisâb-ı naqd-ı sirişkim o demde buldı yüzi	Degildir âb ile la'l-i lebiñde ey Sâmî O şâf-gevher-i pâkizeniñ göründi yüzi	Gazel/5	..-./..-./..-./..-	Velehu
13a	Sâmî	Dil kim heves-i 'aşk ile ol dem yola düşdi Güm-kerde-reh-i vâdî-i hicrân ola düşdi	Sâmî o mehi hâle-i âgûşa çekince Ġayretle sipih-r-i ħased-endüz öle düşdi	Gazel/7	--./--./--./--	Velehu
13a	Sâmî	Gördüm fûrûğ-ı ħüsn ile bir aq sâdeli Mih-r-i seħer-veş eyledi işrâk sâdeli	Sâmî beyâz-ı şafħada ol şüh-ı sim-ten İtdi zebân-ı kilkimi intâk sadeli	Gazel/5	--./--./--./--	Velehu
13b	Sâmî	Ĥaţ-ı sebzîn didi ol tûţî-i 'işve su'âlimde Zümür-rüdden kenâr âyîne-i ruħşâr-ı alimde	Ne bilsün lezzet-i eş'ârımı kışrî olan Sâmî Nihândır lübb-i ma'nâ nükte-i şîrîn- me'âlimde	Gazel/7	..-./..-./..-./..-	Velehu
13b	Sâmî	Neş'e-i meyle ruħ-ı alıñ gül gül görelim Açıl ey ħonca biraz rüyuñı gül gül görelim	Şişe-i tevbe-yi Sâmî nice bir ħıfz idelim Varalım gülsene bir yerde gül ü mül görelim	Gazel/5	..-./..-./..-./..-	Velehu
14a	Sâmî	Ĥâne-i kalbe şarâb olmasa mi'mâr-ı neşât Leb-i ħamyâze olur raħne-i dîvâr-ı neşât	Oldı her beyti bu rengîn gazeliñ ey Sâmî Tâze-mîzâb-ı ħum-ı bâde-i güftâr-ı neşât	Gazel/6	..-./..-./..-./..-	Velehu
14a	Sâmî	Degil mihr-i serî'ü's-seyr evvân-ı tıbâk üzre Şu'ûd itdi şerâr-ı düd-ı âhım ihtirâk üzre	Olursa ħalka-i ħalħâl 'âgûş-ı nigâħımdan Sezâdır Sâmîyâ ol serv-i bâğ-ı tâze-sâk üzre ¹²	Gazel/6	..-./..-./..-./..-	Velehu
14b	Sâmî	Dile kavâfil-i 'aşk-ı Ĥudâ gelür görünür Ġubârî sürme-i şüret-verâ gelür görünür	Yüki cevâhir-i mazmün yem-i ma'anîden Sefîne-i ħazelim Sâmîyâ gelür görünür	Gazel/9	..-./..-./..-./..-	Velehu
15a	Sâmî	Keremi ħâk-nişînânadır ehl-i keremin Güher-efşân-ı sevâħil olur emvâcî yemin	Pençe-i mihre bedel itdi bu nazmı Sâmî Himmet-i pîr ile feyz-i nefesi şubħ-demiñ	Gazel/5	..-./..-./..-./..-	Velehu
15a	Sâmî	Olursa kişver-i ħüsnünde ger yasâğ-ı nigâħ Ĥayâl-i dîdeye gelmez yine ferâğ-ı nigâħ	Taşavvur-ı ruħ-ı rengîn-i yârdır Sâmî Gül-i şüküfte-i gülbün-tırâz-ı bâğ-ı nigâħ	Gazel/5	..-./..-./..-./..-	Velehu
15b	Sâmî	Dâmân-gîr olur müjeler çeşm-i ħayrete 'Azm eyleyince merħale-i ħ'âb-ı râħata	Mînâ-yı dîde oldı perî-ħâne-i ħayâl Sâmî nigâħ idüp o ruħ-ı pür-leţâfete	Gazel/6	--./--./--./--	Velehu
15b	Sâmî	Rüşen olmaz dil ħayâl-i çeşm-i ħün-âşâmsız Şu'le-rîz olmaz çerâğım revħan-ı bādâmsız	Çün nesîm-i âh olur Sâmî şerer-ħîz-i derün Gelse bād-ı şubħ-dem büy-ı gül-i peyħâmsız	Gazel/5	..-./..-./..-./..-	Velehu
16a	Sâmî	Olsa ħâl-i lebi teb-ħâlede mânende-i dâğ Dil olur sîne-i pür-nâlede mânende-i dâğ	Tâb-ı ħayretle ider müşk-i midâdim Sâmî Nâfi âhü-yı kühen-sâlede mânende-i dâğ	Gazel/7	..-./..-./..-./..-	Velehu
16a	Sâmî	Ne der-i mescide ne zâhid-i qallâba varır Tâzeler keyfini dil pîr-i mey-i nâba varır	Ġaffet ol mertebe kim pendî şanup efsâne Sâmîyâ merdümek-i dîdelerim ħ'âba varır	Gazel/7	..-./..-./..-./..-	Velehu
16b	Sâmî	Mînâ-yı çeşm-i 'ibrete zeyn eyle lâleyi Seyr eyle bezm-i devlet-i devr-i piyaleyi	Üşkûfelerle ħâme-i gül-rîz-i bâf-ı nazm Nesc itdi Sâmîyâ bu girân-ħadr kaleyi	Gazel/6	--./--./--./--	Velehu
16b	Sâmî	Biz esîr-i 'işretiz sâķileriñ meftûnuyuz Beste-i zencîr-i mevc-i bâde-i gül-günuyuz	Bâr-ı hicrân ħaddimiz Sâmî ħam itmişken yine Ol der-i vâlâ-cenâbıñ ħalka-i bîrûnuyuz	Gazel/6	..-./..-./..-./..-	Velehu

¹² Aynı şiir 8b'de 5 beyittir.

17a	Sāmī	Cūşîş-i eşke dil-i pür-hûn bir mecrâ iki kim fülk-i güher meşhûn bir deryâ iki	Bir gerekdir ârzû hâtırda ger Hağ-cüy ise Sāmīyâ olmaz dil-i mahzûn bir sevdâ iki	Gazel/8	---/---/---/---	Velehu
17a	Sāmī	Bakılmaz ol nıgeh-i şâh-bâz-te'dîre Ki nâhûn-efgen olupdur hezâr nağçire	Bu şî'r-i tâze-reviş tarh-ı tab'-ı Sāmîdir 'Aceb mi ehl-i suhan tâlib olsa tanzîre	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
17b	Nedîm	Gören 'izârını hağt-ı siyâh-tâb içre Nühüfte berg-i gül-i ter şanur kitâb içre	Nedîm çäre ne âsâyiş-i dil oldı rehîn Miðâl-i güdek-i gehvâre iztırâb içre	Gazel/7	---/---/---/---	Ġazeliyyât-1 Nedîm Efendî
17b	Nedîm	Sen de bir vaqt ola nûş-ı mey-i nâb eylesin Gülesin açılâsın ref'-i hicâb eylesin	Ey şabâ luğ idüp eðnâ-yı tekellümde aña Ey Nedîm ağladıcı diyü hiğâb eylesin	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
18a	Nedîm	Kime fâş eylesün derd-i dili feryâddan ğayri Kime yansun yağılsun âh-ı âteş-zâddan ğayri	Ne vaz' eyler Nedîmâ gevher-endüzân-ı 'irfâne Felek didükleri târâ-ciger sedâddan ğayri	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
18a	Nedîm	Görinen nağş-ı ğam âyîne-i devrâne göre Bakalım çeşm-i sitem-dîdemiz âyâ ne göre	Zülf-i dil-berde şabâ yoğla Nedîm -i zârı Görinür mi 'aceb ol nergis-i fettâne göre	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
18b	Nedîm	Revâğ-ı mihrî şikest itdi sine-i şâfiñ 'Amüd-ı şubha halel virdi sâğ-ı şeffâfiñ	İçinde bir gümüş âyîne cilve itmeyicek Nedür şafâsı Nedîmâ kabâ-yı zer-bâfiñ	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
18b	Nedîm	Bir nîm neş'e şay bu cihânîñ bahârını Bir sâğar-ı keşideye tut lalezarını	Düşmen ne deñlü saht ise şâd ol ki ey Nedîm Seng üzre gösterir zer-i kâmil 'ayârını	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
19a	Nedîm	Esdikçe bād-ı şubh perîşansın ey gönül Beñzer esîr-i çurra-i cânânsın ey gönül	Peymâne-i mağabbeti şunduñ Nedîme çün Luğfeyle alma câmı biraz kınsın ey gönül	Gazel/7	---/---/---/---	Velehu
19a	Nedîm	'İyd oldı rûze-i ğama iftâr vaqtidir Devr-i piyâle geşt-i çemenzâr vaqtidir	Çoy piş-i ehl-i tab'a bu şeş beyti ey Nedîm Best ü güşâd-ı şeş-der-i eş'âr vaqtidir	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
19b	Nedîm	O tıflı gör ne kıyâmet nigâr olur giderek Hırâmı düşmen-i şabr u karâr olur giderek	Olursa pey-rev o çâpük-süvâr-ı nazma Nedîm Semend-i tab'ı 'aceb râhvâr olur giderek	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
19b	Nedîm	Sâğ u sürîn ü ğabğab u leb meşrebimcedir Ser-tâ-be-pây hâşılı heb meşrebimcedir	Bezm-i şarâbdan geçemem doğrusı Nedîm 'İşret tab'atımca tarab meşrebimcedir	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
20a	Nedîm	Gel ey esîr-i zülf-i perîşânîñ oldığım Bilmez misin rübüde-i cevğânîñ oldığım	Pek istedi efendimi 'yidiñ ikinci ğün Luğ it Nedîm -i zârıña kurbânîñ oldığım	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
20a	Nedîm	Sar tıflı iken o şûhı dağı nâmın almadan Zevk ehliniñ büyükleri peyğâmın almadan	Cânâ şabâh irişdigi hâtır-nişân mıdır Senden Nedîm -i zâr dağı kâmın almadan	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
20b	Nedîm	La'l-i nâbiñ çâşnî senc-i 'itâb itmez misin Luğ idüp kahr ile olsun bir hiğâb itmez misin	Yoğ mı bir luğfuñ Nedîm -i zârıña 'ıyd üstidir Defter-i hicrânı sultânım hisâb itmez misin	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
20b	Nedîm	Ol benefşe hağ gelür elbette rûy-ı dilbere Kağvedir der-pey bezimde 'âdetâ gül-	Sâkiyâ nevbet Nedîm iñdir didi zanneylerim Kûl kûl-i mînâ ne söyler diñle güş-ı şâğara	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu

		şekkere					
21a	Nedîm	Hâddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş saña Mey süzölmüş şîşeden ruhsâr-ı al olmuş saña	Yok bu şehir içre seniñ vaşf itdigiñ dil-ber Nedîm Bir perî şüret görünmüş bir hayâl olmuş saña	Gazel/6		-.---/-.---/-.---/-.--	Velehu
21a	Nedîm	Nigâh it ‘âşık-âzârî-i çarh-ı bî-güneh-güre Ki çekmiş bîdi Mecnûn gibi çarf-ı cûda zincire	Temâşâ eyleyelden gülşen-i hüsn-i dil-ârâsın Nedîmâ çeşm-i ter hayretle döndi cüy-ı taşvîre	Gazel/6		.---/.---/.---/.-- -	Velehu
21b	Nedîm	Biri biriyle müjgân şafları gavgâya girmişdir Nigâh-ı gamze güyâ şulh için araya girmişdir	Bugün pek ser-firâz u şâdmân gördüm Nedîmâ yı Meger kim meclis-i maḥdûm-ı bî-hemtâya girmişdir	Gazel/6		.---/.---/.---/.-- -	Velehu
21b	Nedîm	‘Aşka düşdüm cân u dil müft-i cüvânân oldu hep Şabr u tâkat maşraf-ı çâk-ı giribân oldu hep	Sen dimişsiñ kim kimiñ derdiyle giryândır Nedîm Hep mürüvvetsiz seniñ derdiñle giryân oldu hep	Gazel/6		-.---/-.---/-.---/-.--	Velehu
22a	Nedîm	Sinede evvel ne muḥrîk ârzûlar var idi Lebde ser-keş âhlar âteşli şular ¹³ var idi	Ey Nedîm ey bülbül-i şeydâ neden hâmüşsun Sende evvel çok nevâlar güft u gûlar var idi	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.--	Velehu
22a	Nedîm	Ol serv-i hoş-ḥirâm ‘aceb kañgî sūdadır Seyl-i sirişk-i dîde anı cüst ü cüdadır	Ser-pençe-i gamîñla helâk olsa çâre yok Şeh-bâz-ı çeşm-i yâre Nedîm dil-rübüdedir	Gazel/5		--./-.-./-.---/-.--	Velehu
22b	Nedîm	Tâ ki çerb-i leb-i şîrîniñ ile medhüşum Sâkiyâ câm-ı mey-i telḥe değışmem güşum ¹⁴	Bir siyeh mestî ser-endâḥte itmek dilerim Bâde-veş geldi Nedîmâ yine vaqt-i cüşum	Gazel/6		..---/..---/..---/..--	Velehu
22b	Nedîm	Ġamzeler ikbâl-i şevka günde biñ efsün okur Nikbet-i endüha ḥaṭṭiñ “Tebbet”-i vârun okur	İki üç harf ile peydâdir Nedîmâ râz-ı ‘aşk Kim anı nâkış nazarlar geh çirâ geh çün okur	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.--	Velehu
23a	Nedîm	‘Uşşâkiñ olsa n’ola fedâ naqd-i cânları Seyr itmediñ mi dünki fedâyî cüvânları	Ma’lumdur benim suḥanım maḥlaş istemez Fark eyler anı şehrimiziñ nükte-dânları ¹⁵	Gazel/5		--./-.-./-.---/-.--	Velehu
23a	Nedîm	Ol perî-rû ‘âşıkâ râm olsa da mâni’ değil Gündüzün olmazsa aḥşam olsa da mâni’ değil	Pek umar teşriñiñi ‘ydiñ ikinci gün Nedîm Gündüzün olmazsa aḥşam olsa da mâni’ değil	Gazel/5		-.---/-.---/-.---/-.--	Velehu

¹³ “şular” kelimesi yerine *Dîvân*’da geçen “hûlar” vezin ve anlam bakımından daha uygundur (Macit, 2012, s. 269).

¹⁴ “güşum” kelimesi yerine *Dîvân*’daki “nüşum” kelimesi anlam bakımından daha uygundur (Macit, 2012, s. 243).

¹⁵ Nedîm bu gazelinde mahlas kullanmamıştır ve sözünün mahlas istemediğini şehrin nüktedanlarının onu fark edeceğini belirtir. Macit’in (2012) belirttiği üzere Nedîm, kendisi de üslup sahibi bir şair olduğunun farkındadır (Macit, 2012, s. 9).

23b	Nedīm	Ben kimseye açılmaz idim dāmeniñ olsam Kim görür idi sīneñi pīrāheniñ olsam	Çeşmāniññ öğrensem o kāfirce nigāhın Bir lahza Nedīm -i nigeñ-i pūr-feniñ olsam	Gazel/5		--/---/---/..-	Velehu
23b	Nedīm	Hayretde kodı bu dil-i müştākı zülf ü haṭ Gösterdi kār-ı ef'i-i tiryākı zülf ü haṭ	Çin-i cebini bil ki Nedīmā ḥarāb ider Mülk-i Ḥiṭāyi kişver-i Kuṭçakı zülf ü haṭ	Gazel/6		--/---/---/..-	Velehu
24a	Nedīm-i Kadīm	Neden āzürde olduñ nāzeninim bī-sebeb bilmem ¹⁶ Beni öldürmege lāyık mı tā böyle gāzab bilmem	Siyeh mest-i cünün-ı 'aşk olan rüsvā- Nedīmim ben Eger küstāḥ isem ma'zūr tūt resm-i edeb bilmem	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
24a	Nedīm	Muṭrıbnıñ feyzini gör la'l-i şeker hāyında Ki nefes kand-ı muşaffā oluyor nāyında	Bul Nedīmā yı ararsañ ol kemān-ebriñüñ Ebruvānında yāḥod zülf-i semen-sāyında	Gazel/5		..---/..---/..---/..-	Velehu
24b	Nedīm	'Aybdur kalur kiri destinide yüzde karesi Dirhem ü dīnār ile aldanma 'ömrüm paresi	Dil yine ser-geştedir tīr-hevāyī-veş Nedīm Bir kemān-ebriñüñ olmuşdur meger āvāresi	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
24b	Nedīm	N'ola çālāk olursa merdüm-i efgende cādūdan O mest-i'işveniñ çıkmaz hayali çeşm-i āhūdan	Nedīmā ḥāme-i maḥdūma pey-revlik midir bilmem Siyeh-zānū-yı kilkün kaşdı bu reftār-ı dil- cūdan ¹⁷	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
25a	Nedīm	Cüş-ı mey şeydāsıdır keyfiyyet-i güftārımıñ Ḥande-i gül mestidir peymāne-i ser-şārımıñ	Vaşf iden şubḥ-ı bahārın şafvet-i tab'ın Nedīm Görmemişdir cüş-i feyzin dil-i bīdārımıñ	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
25a	Nedīm-i Kadīm	El yusun cāndan düşenler pençe-i müjgānına ¹⁸ Tel taḳunsun düş olanlar kākül-i piçānına	Luṭf ile nuṭk-ı hümāyünüñ anı vaşf itdi Ḥaḳ Kim bakar gayri Nedimiñ vāz-ı nā-çespānına	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
25b	Nedīm	Ḥande-i gönca temāşā-yı nihāliñdendir Tābiş-i şu'le gül-i berķ-i cemāliñdendir	Var ise yine Nedīmā saña bu feyz-i suḥan Tūt-i nātıka-i şūḥ-makāliñdendir	Gazel/5		..---/..---/..---/..-	Velehu
25b	Nedīm	Murādıñ anlarız ol gāmzeniñ iz'ānımız vardır Belī söz bilmeziz ammā biraz 'irfānımız vardır	Şıḳılma bezme gel bigāne yok da'vetlimiz ancaḳ Nedīmā bendeñiz ü bir daḥı sultānımız vardır	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu
26a	Nedīm	Āfet-i cān didiler gāmze-i cellādıñ için Naḥl-i gül söylediler kāmēt-i şimşādıñ için	Çokdan ey kilk-i Nedīmā neden olduñ ḥāmūş Bizi ḥasretde koduñ nazm-ı nev-icādıñ için	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
26a	Nedīm	Dehānı ḥasreti ḥuşk itmedik dehān mı kodı	Nedīm ḥaḳ bu ki bendergeh-i belāgatde	Gazel/6		..---/..---/..---/..-	Velehu

¹⁶ Bu gazel 17. yüzyıl şairlerinden Nedīm-i Kadīm'e aittir (Horata, 1987, s. 50).

¹⁷ "kilik" kelimesi yerine anlam ve vezin bakımından Dīvān'daki "kilkün" kelimesi daha uygundur (Macit, 2012, s. 237).

¹⁸ Nedīm'in bu gazeli Sultan III. Ahmed ve Damat İbrahim Paşa zamanlarında yeni binā edilen Sa'dābād'ın vasıflarını anlattığı kasidenin içinde yer almaktadır. Gazel, *Berāy-ı Sitāyış-i Sa'dābād* başlığındaki methiyeden hemen sonra tegazzül bölümünü oluşturur (Macit, 2012, s. 81).

		Miyâni miḥneti ḥam kılmadık miyân mı kodu	Ḳumâş-ı nazm-ı teriñ gezmedik dükkân mı kodu				
26b	Nedîm	Eylemiş piçide târ-ı kâkülün gîsûlara Bir seped gül şanki berhem-bestedir	Bizde eyler imtiḥân çeşmâni hep siḥrin Nedîm Tahta-i meşḳ-i füsünuz şimdi biz cādûlara	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
26b	Nedîm	Ser-i zülfünde figân eylemek âyîn oldu Nâle-i dil ceres-i kâfile-i Çîn oldu	Süz-ı ‘aşḳ olmadı derdime devâ ḥayf Nedîm Baḥt-ı ḥ’âbîdeye dâğım gül-i bâlîn oldu	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
27a	Nedîm	‘Âḳıbet göñlüm esîr itdiñ o gîsûlarla sen Hey ne cādûsın ki ateş bağladıñ mûlarla sen	Bü'l-‘aceb ayyâr-ı efsüngersiñ ey kilki- Nedîm Çok tabî‘at ser-ḥoş eylersiñ bu dârûlarla sen	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
27a	Nedîm	Cefâ-yı tâli‘-i nâ-sâzkârı benden şor Amân amân sitem-i rûzgârı benden şor	Henüz neş‘esini görmeden ḥumâr çeker Nedîm -i dil-şude-i bî-ḳarârı benden şor	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
27b	Râşid	Girân-sâmân olan dellâl-veş kâle be-düş olmaz Bilen ḳadr-i metâ‘-i i‘tibârın ḥod- fürüş olmaz	Derûnında olur nevmidî-i ‘afv-ı Ḥudâ gâlib Budur bâ‘id ki Râşid çehre-i zâhid beşüş olmaz	Gazel/7		---/---/---/---	Ġazeliyyât-ı Râşid Efendi
27b	Râşid	Şiḥḥat refiḳ-i râh-ı müsâfir degil midir Bürhân bu müdde‘âya vesâfir degil midir	Zâhid ḳo ḥa‘n-ı bî-mezeyi Râşide şaḳın Nüş-ı mey itmesün dime şâ‘ir degil midir	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
28a	Râşid	Ġmâ-yı ḳalb ‘aceb kîmyâ degil de nedir Gedâ-yı şabr-güzîn pâdişâh degil de nedir	Suḥan miḥekk-i ‘ayâr-ı ‘uḳûl iken Râşid Tefâḥur ehl-i dile nâ-sezâ degil de nedir	Gazel/9		---/---/---/---	Velehu
28a	Râşid	Ḥâtırım bulmaz güşâyiş bâde-i gül-fâmsız Rûşen olmaz külbe-i târik-i ḥab‘ım camsız	Ḳudret-i kesb-i ma‘ânî olmamağla Râşidâ Merdüm-i yek-deste beñzer tâze lafz ihâmsız	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
28b	Râşid	Yâriñ olupdur yemek düşünâm-ı zehr- âlûdesin Ḥ’ân-ı ağyârıñ yemekden sükkerî pâlûdesin	Olmayan Râşid şinâsâ-yı lisân-ı ḥâl-i nâz Añlamaz yâriñ zebân-ı şive-i ma‘ḥüdesin	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
28b	Râşid	Menzil almazdı nişân-gâh-ı eḍerde tîrimiz Şu‘le-i cevvalê-i âh olmasa zih-gîrimiz	Râşidâ biz bilmeziz pervâ-yı düşmen neydügin Merd-i meydân-ı sükûtuz ‘aczdır şemşîrimiz	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
29a	Râşid	Eylemem inkâr esbâb-ı şafânıñ ‘âlemin Ben hele ‘âlemde sâḳî görmedim keyfiñ ğamın	Râşidâ itmez şikest-i dil ḳabul iltiyâm Zaḥm-ı şemşîr-i zebânıñ var mı görmüş merhemın	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
29a	Râşid	Kimсениñ ḥâline zann itme ki im‘ân ideriz O ḳadar var ki daḥı baḳmadan iz‘ân ideriz	Râşidâ tuḥfe-i endîşeyi küstâḥâna ‘Arza-i meclis-i maḥdüm-ı suḥan-dân idemez	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
29b	Râşid	Bî-gâne-i merâm ḳalur âşinâ-yı hırs Maḥrûm ider kişiyi emelden belâ-yı hırs	İtmezdi dil vişâl için ibrâm o âfete Râşid olaydı şabr ü şekîbe rızâ-yı hırs	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
29b	Râşid	Vefâ-yı merdüm-i bed mihr-i bî-vefâlıḳdır Le‘îmden kerem ummaḳ sitem-gedâlıḳdır	Yeter delîl-i hüner ‘acz ü meskenet Râşid Şi‘âr-ı cehl-ile hem-vâre ḥodsitânlıḳdır	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu

30a	Râşid	Çeken âsîb-i dehri ârzü-yı devletin çekmez Gören derd-i humârı câm-ı şahbâ hasretin çekmez	Çekilmek yegdir olmağdan eğir-i meh-veşân Râşid Hele bilmezse de zevk-i vişâlin firkatın çekmez	Gazel/7		.---/---/---/---	Velehu
30a	Râşid	Hulûs-ı 'âlemi naqş-ı ber-âbdır dirler Vefâ zamânedede 'ayn-ı serâbdır dirler	O âfetiñ ham-ı zülfünde nâle kıl Râşid Du'â-yı nîm-şebi müstecâbdır dirler	Gazel/5		.-./..---/..-./..-	Velehu
30b	Râşid	Oluş cârî dü-çeşm-i hûn-feşânımdan benim cûlar İki göz köpri oldu eşk-i hûnün üzre ebrular	Suhandır Râşidâ mîzân-ı bâzâr-ı hünerver kim 'Abeđ tartılmasun erbâb-ı tab'a nâ-suhan-gûlar	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu
30b	Râşid	Bâr-ı naql-ı fikri şîrîn şanma bî-hengâm iken Meyve-i endîşeñi yazık koparma hâm iken	Olmamak mümkün midir âvâre-i şöhret kişi Eyleyen Râşid cüdâ kândan 'aķiki nâm iken	Gazel/5		---/---/---/..-	Velehu
31a	Râşid	Dîde-i şeb zinde-vâr kalb-i müsînadır bana Târî-i şeb ser-i meh çeşm-i temâşâdır bana	Râşid icâb-ı hurûş-ı lücce-i takrîr iden Cûş-ı feyzâ feyz tab'-ı bî-muhabâdır baña	Gazel/6		---/---/---/..-	Velehu
31a	Râşid	Saña sâķi dimem âyîne-i İskenderi göster Baña âyîne-i 'âlem-nümâ-yı sâğarı göster	İdüp bu 'arşagehde zülfekâr-ı hâmeyi der-kâr Suhan-gü baña Râşid destbürd-i Haydarı göster	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
31b	Râşid	Olma eğir-i çâşnî-i hûlyâ 'abeğ Kılma nüzül mâ'ideye iştiâ 'abeğ	Ârayiş-i cihâna gönül virme Râşidâ Olma esîr-i kevkebe-i sîmyâ 'abes	Gazel/7		--/..-./..-./..-	Velehu
31b	Râşid	Gören şanur beni bî-hüde âh-ı serd çeker Bu tâbhânedede bilmez gönül ne derd çeker	O şuhî Râşidâ olur şanma hatt-ı ber-âverden Yed-i kazâ-yı varak hüsne lâciverd çeker	Gazel/5		.-./..---/..-./..-	Velehu
32a	Râşid	Zebâna yol bulabilsün mi güft ü güy-ı niyâz Ėulü-yı girye iken 'ukde-i gelü-yı niyâz	Yıkar zemîn-i vişâle o âfeti Râşid Kalursa böyle hümüm u sitem gulü-yı niyâz	Gazel/6		.-./..---/---/..-	Velehu
32a	Râşid	Gönül ol tünd-hüdan bahtıña mihr-i vefâ çıktdı Benim h'âhişger-i vaşl olduğum cümle saña çıktdı	Teğâfûl pîşe-i nâ-mihribân iken hele Râşid Bizimle ol büt-i bî-gâne-meşreb âşinâ çıktdı	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
32b	Râşid	'Ayâr-ı nef-i mey-i hoş-güvârı biz bilürüz Devâ-yı 'âcil-i derde humârı biz bilürüz	Miðâl-i âb güher pâk ü şâf olur Râşid Letâfet-i suhan-ı âbdarı biz bilürüz	Gazel/8		.-./..---/..-./..-	Velehu
32b	Râşid	Revnaķ-ı 'arîzî-i hatt-ı 'izârın bilürüz Bâğ-ı hüsnuñ eđer-i luţf-ı bahârın bilürüz	Der-i yâra varırın hâţıra gelse Râşid Biz dil-i güm-şüdeniñ cây-ı kararın bilürüz	Gazel/5		---/---/---/..-	Velehu
33a	Râşid	Dil-i şürîdede cem'iyet-i sâmân olmaz Câme-i merdüm-i mecnûnda girîbân olmaz	Zulmet-i reng-i midâd içre nihândır Râşid Suhan-ı pâk gibi çeşme-i hayvân olmaz	Gazel/6		..-./..---/..-./..-	Velehu
33a	Râşid	Cevr maķdûr-i şikîbâ-yı dil-i teng olmaz	Râşidâ işte terâzû-yı nigâh ü inşâf	Gazel/5		..-./..---/..-./..-	Velehu

		Şişe tâb-âver-i zür-ı sitem-i seng olmaz	Hâzef-i ğayr dür-i nazm ile hem seng olmaz				
33b	Râşid	Bağlanur râh-ı temâşâ şiken-i mûsında Tolaşur pây-i nıgeh dâmen-i ğisûsında	Döndi îhâm ile bādâm-ı dü mağza Râşid Suhanıñ menkıbet-i çeşm-i suhan-ğusında	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	Velehu
33b	Râşid	Niyâz-ı germi 'âşık vuşlata ikdâm için şaklar O âfet dağı nâzı dıķlet ü ibrâm için şaklar	'Abedî ħıfz eylemez ehl-i mekârim himmetin Râşid 'Atîķ-i şâf-gevher âb-ı rüyın nâm için şaklar	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
34a	Râşid	Olup dem-serdî-i endühden efsürde-ten mînâ Hemân rindân gibi giydi içinden pîrehan mînâ	Ħurûş-ı soĥbet-i mestâne degil cây-ı 'aceb Râşid Ki olur kulkul deyüp germiyyet-efrâz-ı suhan mînâ	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
34a	Râşid	Kebûd câme sezâ-yı kad-i bütân görünür Şarâb şışede hem-reng-i erġuvân görünür	Nice dinür 'acebâ Râşide füsürde-nihâd Bu süz-i nazma göre âteşin zebân görünür	Gazel /5		..--/..--/..--/..--	Velehu
34b	Râşid	Ferâĥ meşreb-i 'aşk eyler ıztırâb ile baĥđ İderse ĥavşala-i şabr eger 'azâb ile baĥđ	Mebâĥiđ-i 'ulemâ bi-nişâbdır Râşid Miyân-ı 'aşk-ı maĥabbetdedir nişâb ile baĥş	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	Velehu
34b	Râşid	Yine ġisû-yı cânân oldu ĥayfâ ĥalka-ber- ĥalka Baña olmaķdadır zencîr-i sevdâ ĥalka-ber- ĥalka	Dirîġ eţrâfıma oldu ġam-ı cevri felek Râşid Miđâl-i 'uķde-i girdâb-ı deryâ ĥalka-ber-ĥalka	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
35a	Râşid	Kirişmeyi dime vâ-beste-i niyâz eyler O 'işveger büt-i şannâze tâze nâz eyler	'Ayâr-ı dâniş-i yârânı bilmege Râşid Bu nazm-ı tâzeyi mîzân-ı imtiyâz eyler	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu
35a	Râşid	Her ĥaķ ne-şinâs âdem ile ülfete tevbe Her serv tabî'at ile germiyyete tevbe	Zillet mi olur hiç tebaşbuş gibi Râşid El-kışşa müdârâ didiġiñ şan'ata tevbe	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
35b	Râşid	Ne ġüne keş-me-keş-i kavş-ı ebruvân çekilür Ki zür-ı meşķ ile zann itme her kemân çekilür	Reh-i denâ vü sitâyişde Râşidâ şimdi Ķaţâr-ı vaşf-ı cenâb-ı Ħudâ yegân çekilür	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu
35b	Râşid	İtmektedir hemîşe hem-âġuş 'adûları İstanbuluñ bu vaz'dadır mâh-rûları	Devrândır ĥuşûle gelür belki Râşidâ Var vechi def 'eylemeseñ ârzûları	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu
36a	Râşid	Muķaddem kendiñi âmâde-i vaz'-ı mükâfât it Var andan soñra dil-ĥ'âhıñ kadar terk-i mübâlât it	Telâş-ı berg ü sâz eylirse her çin-cebheñi Râşid Ħaşîr-âsâ cebîni ferş-i miĥrâb-ı münâcât it	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu
36a	Râşid	'Âşık ĥalâş-ı zülf-i girih-gîr olur mı ĥiç Mecnûn rehâ girifte-i zencîr olur mı ĥiç	Toyamaz ĥarîş-i vaşl temâşâ-yı yârdan Râşid ġürisne-çeşm-i tab' sîr olur mı ĥiç	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
36b	Nâ'îlî	Mesîĥâ-süz olan derdüñ eţibbâ rûĥ yazmışlar	Olanlar Nâ'îlî imzâ nüvis-i ĥüccet-i ĥübî Ģöñül mülkini istiġlâl idüp merbûĥ yazmışlar	Gazel/9		..--/..--/..--/..--	Ģazeliyyât-ı Nâ'îlî Efendi

		Leb-i la'lüñ nemek-pâş-ı dil-i mecrüh yazmışlar				
37a	Nā'ili	Gerdenüñ şem'a-i fânüs-ı giribānuñdur Māh-ı Naḥşeb gibi maḥbūs-ı giribānuñdur	Nā'ili -veş bizi de aḡladan ey meh şeb ü rüz Ḥasret-i gerden ü efsūs-ı giribānuñdur	Gazel/7	..--/..--/..--/..--	
37a	Nā'ili	İncinme cevrine daḡı ol māh tazedür Bilmez nevāziş-i dili bi'llāh tazedür	Ey Nā'ili şakin dem-i serd-i hezārdan İncinme cevrine daḡı ol māh tazedür ¹⁹	Gazel/5	--/..--/..--/..--	Velehu
37b	Nā'ili	Kūyuñda nāle kim dil-i müştākdan kıpar Bir naḡmedür ḥicāzda 'uşşākdan kıpar	Ey Nā'ili semā'-künān heft beytüñe Seyyāregān-ı çarḥ bu nüh tākdan kıpar	Gazel/7	--/..--/..--/..--	Velehu
37b	Nā'ili	Ruḥsār-ı yāra kim ḥaṭ-ı pür-şür yazdılar Sultān-ı mülk-i fitneye menşür yazdılar	Nazmuñ maḥal maḥal götürüp Nā'ili delil Şeh-nāme-i belāḡate düstür yazdılar	Gazel/5	--/..--/..--/..--	Velehu
38a	Nā'ili	Nāleñ ey dil za'fdan ol māhı söyletmek midür Yoḥsa müsikār-veş efvāhı söyletmek midür	Ketm-i rāz-ı 'aşk mümkindür dimege Nā'ili Ḥ'āhişüñ tıfl-ı dil-i āḡāhı söyletmek midür	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Velehu
38a	Nā'ili	Cem taḥtgāhı taḥta-i meyḥāne kendidür Kāşāne-i Ḥavarnaḡ-ı şāhāne kendidür	Tenhā-nişin-i maştaba-i 'aşk Nā'ili Nuḡl-ı şarāb u sāḡar-ı ḥumḥāne kendidür	Gazel/5	--/..--/..--/..--	Velehu
38b	Nā'ili	Cülüs edince ḥamel taḥtgāhına ḥurşid Berāt-ı 'işreti rindānuñ oldı hep tecdīd	Ḥarābıyuz o meyüñ Nā'ili ki cur'asıdur Şabāḥ-ı ḥaşre dek ārām-ı ḥāṭır-ı Cemşid	Gazel/7	..--/..--/..--/..--	Velehu
38b	Nā'ili	Ġubār-ı Ka'be-i kūyuñ görür mi çeşm-i ümmid Bu rüzgāra göre döstüm degül mi ba'īd	Bu ḥuşk sālde ey Nā'ili ne mümkindür Ola şüküfte bahār-ı ḥadīka-i ümmid	Gazel/5	..--/..--/..--/..--	Velehu
39a	Nā'ili	Sīne gülzār-ı maḥabbet nāle bülbüldür baña Vakt-i dāḡ-efrüzī-i dil mevsim-i güldür bana	Nā'ili i'cāz-ı nuṭkumdur ki eyler ter-zebān Ḥāme kim şem'-i şebistān-ı taḥayyüldür baña	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Velehu
39a	Nā'ili	Şarāb-ı nāb getürdükçe nīm-ḥ'āb saña Tutar elinde kadeḥ māh u āfitāb saña	Niḡāh-ı mestüñ ile bildi āşinā idügün Bakınca Nā'ili -i ḥānumān-ḥarāb saña	Gazel/5	..--/..--/..--/..--	Velehu
39b	Nā'ili	Bī-gāne-i maḥabbetüñ olmaz ḡam-āşinā Ey dāḡ-ı derdin eylemeyen merhem-āşinā	İrmez mi Nā'ili dem-i şubḥ-ı hidāyete Olmaz mı ḡoncazār-ı emel şeb-nem-āşinā	Gazel/6	--/..--/..--/..--	Velehu
39b	Nā'ili	Ḥār-ı ḡama rencīdeliḡüñ vaḡtı degüldür Bu bāḡda gül-çīdeliḡüñ vaḡtı degüldür	Meh gibi hemān Nā'iliyā ḡuş u zebān ol Āyine-şıfat dīdeliḡüñ vaḡtı degüldür	Gazel/5	--/..--/..--/..--	Velehu
40a	Nā'ili	Cūlar o deñlü şāf ki rüḥ revānlanur Feyz-i nesīm-i şubḥ ile ezḥār cānlanur	Kilk-i siyāḥ-ı māşitākār elde Nā'ili Kuḥl-ı cevāhir-i suḥāna mildānlanur	Gazel/7	--/..--/..--/..--	Velehu
40a	Nā'ili	Mestāneliḡüm bir büt-i sīmīn-ten içündür Kān aḡladuḡüm bir gül-i ter-dāmen içündür	Sāḥir didüḡüm Nā'iliyā ṭab'uña her bār Destüñde olan ḥāme-i mu'ciz-fen içündür	Gazel/5	--/..--/..--/..--	Velehu
40b	Nā'ili	Bezme mey tāb-efḡen olsun sāḡıyā	Vaḡt-ı cūş-ı feyz-i erbāb-ı suḥandur Nā'ili	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Velehu

¹⁹ Bu mahlas beyti *Dîvân'* dan alınmıştır (İpekten, 2019, s. 332).

		nev-rûzdur Şem'üne cem' oldı yârân-ı şafâ nev-rûzdur	Eylesünler tarh-ı şîr-i dil-güşâ nev-rûzdur				
40b	Nâ'îlî	O çârsüda ki nakd-i niyâza bakmazlar Metâ'-ı kâle-furûşân-ı nâza bakmazlar	Zamânedür felek-i atlas olsa Nâ'îliyâ Kumâş-ı nazm-ı ma'ânî- tırâza bakmazlar	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
41a	Nâ'îlî	Pâdişehân-ı hüsn kim nâza debât virdiler Dest-i zuhûr-ı fitneye tâze berât virdiler	Tûtî-i tab'a Nâ'îlî feyz-resân-ı nutk olup La'l-i lebiyle dilberân kâd-ı nebât virdiler	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
41a	Nâ'îlî	Ey hûn-ı ciger şişe-i çeşm-i teri töldür Ârâyiş-i bezm-i gam olan sâgarı töldür	Ol Nâ'îliyâ râbîta-perdâz-ı ma'ânî Nakd-ı suhan-ı pâkûn ile defteri töldür	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
41b	Nâ'îlî	Mey olmaduqça dile pertev-i şafâ düşmez Derûn-ı türeye her câmdan ziyâ düşmez	Ġarâbet olmasa ma'nâda Nâ'îlî nazmuñ Ġarîbdür bu ki elfâzî âşinâ düşmez	Gazel/6		.-./.-./.-./.-	Velehu
41b	Nâ'îlî	Emvâcgeh-i hûn-ı ciger kim dilümüzdür Girdâb-ı belâ dâm-ı reh-i sâhilümüzdür	Biz Nâ'îliyâ Ka'be-i 'irfân-ı Ġudâyuz Ervâh-ı suhan secde-ber-i maħfilümüzdür	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
42a	Nâ'îlî	Dîde-i cân ile hüsnüñ ki temâşâ iderüz Çeşmümüz mazhar-ı envâr-ı tecellâ iderüz	Nâ'îlî neşve-i pür-zür-ı suhanla dehrüñ Ġaşre dek bezmini müstâgnî-i şahbâ iderüz	Gazel/6		.-./.-./.-./.-	Velehu
42a	Nâ'îlî	Ey nâşüküfte gonca-ı bâğ-ı na'im-i nâz İtsün tebessümüñ yine neşr-i şemîm-i nâz	Cebr ile râzın açmaya bir dil ki Nâ'îlî Hem maħrem-i tegâfûl ola hem nedîm-i nâz	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
42b	Nâ'îlî	Hevâ-yı 'aşka uyup küy-ı yâra dek giderüz Neşim-i şubha refîkiz bahâra dek giderüz	Felek girerse kefi Nâ'îlî ye dâmânuñ Senüñle maħkeme-i Kirdigâre dek giderüz	Gazel/6		.-./.-./.-./.-	Velehu
42b	Nâ'îlî	Sünbüllerin ki zîb-i gül eyler ħabîbümüz Cûlar olur çemende şabâ-veş rakîbümüz	Ferhâd u Kaysa Nâ'îliyâ pey-rev olmaduğ Yok meslek-i rîzâda firâz u nişîbümüz	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
43a	Nâ'îlî	Elmâs-ı gam olsağ da nemekdâna dökülsek Nasûr-ı leb-i zaħm-ı dil ü cânâ dökülsek	Eczâmızı hep rîg-i beyâbân-ı gam itsek ²⁰ Cânâna giden nâme-i hicrâna dökülsek	Gazel/6		.-./.-./.-./.-	Velehu
43a	Nâ'îlî	Kan ağlamadur 'âdet-i dirîne-i 'âşîk Ġûn-âbe-i dildür mey-i düşîne-i 'âşîk	Olmasza eger ey Nâ'îlî -i ħaste-dil efsûs Pîrâye-dih-i vuşlat u gam-pîşe-i 'âşîk	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
43b	Nâ'îlî	Eylese ħışm ile Mirrîthe nazâr gamzelerüñ Gösterür sîne-i ħarâda eđer gamzelerüñ	Dir imiş çeşmini mestâne görüp ol büt-i şüh Korkarın Nâ'îlî-i zâra kıyar gamzelerüñ	Gazel/6		.-./.-./.-./.-	Velehu
43b	Nâ'îlî	'Âlem âşüfte bahâr-ı ħat-ı dil-dâr laţîf Sünbül-i tûrta muţarrâ gül-i ruşâr laţîf	Nâ'îlî sîneye çek yâri ki turduqça olur Şadef-i sinede ol gevher-i şeh-vâr laţîf	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
44a	Nâ'îlî	Ruħuñ şevkıyla dil kim zülf-i müşg-efşâna el şunmuş Zeliħâdur ki dâmân-ı meh-i Ken'âna el şunmuş	Ma'ânî gevherin itmekde tab'uhn Nâ'îlî idâr Tılısmın fetħ idüp gencîne-i 'irfâna el şunmuş	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
44a	Nâ'îlî	Ol pâdişâh-ı hüsn k'ola rû be-râh-ı nâz Ġurşîdi ħîre-çeşm ide gerd-i sipâh-ı nâz	Ey nev-niyâz olma şaħın Nâ'îlî gibi Âlûde-i taşavvur-ı 'özr-i günâh-ı nâz	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu

²⁰ Mecmûada ve *Dîvân'*daki bu gazelde mahlas bulunmamaktadır (İpekten, 2019, s. 446).

44b	Nā'ili	Mārız ki 'aşā-yı kef-i Mūsāda nihānuz Mār aılama mūrız ki teh-i pāda nihānuz	Biz Nā'iliyā sözde füsünkār-ı hayālüz Elfāzda peydā dil-i ma'nāda nihānuz	Gazel/8	---/---/---/---	Velehu
44b	Nā'ili	Niḍār-ı naḳd-i niyāz itmege şitābum var Benüm o āfet ile başka bir hisābum var	Piyāle tūtmağa yoḳ elde Nā'ili ḳudret Elümde ra'şe derūnumda izṭrābum var	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
45a	Nā'ili	Yārūñ ki fikr-i ḳadd ü 'izārındasın gōñül Bāḡuñ ne sünbül ü ne bahārındasın gōñül	Maḥbüb u meyle eglene-gör Nā'ili gibi Gam 'āleminde ḡuşsa diyārındasın gōñül	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
45a	Nā'ili	Yoḳ 'aşḳ-ı dil-ārāmda Behrāma taḥammül Görse seni eyler mi dil ārāma taḥammül	Taḥḳīki bu kim Nā'iliyā eylemez olduḳ Evzā'-ı şütür gürbe-i eyyāma taḥammül	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
45b	Nā'ili	Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaşal aldum Bāzār-ı maḥabbetde ḡam-ı bī-kesel aldum	Vecdīnün imiş Nā'iliyā nükteverāndan Ta'biri ḥoş-āyende bir a'lā gazel aldum	Gazel/7	---/---/---/---	Velehu
45b	Nā'ili	Reng-i ruḥ-ı ḡülzārı tebāh eyledi bülbül Baḳdı ḡül-i ruḥsārına āh eyledi bülbül	Meftūni olup Nā'iliyā o ḡül-i ḥüsnün Rūhü'l-ḳudüsi zemzeme-ḥ'āh eyledi bülbül	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
46a	Nā'ili	Ḥam olmaz degme tır-endāz-ı āhuñ imtiḥānından Ol ebrūlar ki Rüstem dāḡ-ı saḥtīdür kemanından	Cihān-ı 'āfiyet pür-fitnedür ey Nā'ili şimdi O mülk-ārā-yı āşūbuñ nigāh-ı bī-amānından	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
46a	Nā'ili	Luṭfuñla ben gedāyı ne var bende eylesen Ben aḡladıḳça nāz ile sen ḥande eylesen	Bāḡ-ı bihişt ise eḍeri şürezār ider Sen Nā'ili bu giryeyi her ḳande eylesen	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
46b	Nā'ili	Der-ḥ'āb iden o nergis fettāni sen misin Ey bād-ı āh mirvaaha-cunbāni sen misin	Yoḳ āh-ı Nā'ili de ḥaber söyle ey şabā Tahrīk iden o zülf-i perīşāni sen misün	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
46b	Nā'ili	Kim dir o vech-i pāke ḥaṭ-āverde olmasun Āmed-şud-ı nigāha hemān perde olmasun	İmdād ider cerāḥat-ı hicrāna Nā'ili Dāḡ-ı belā cigerde gerek serde olmasun	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
47a	Nā'ili	'Azm-i bāḡ it ki çemen bülbüle zindān olsun Ḡül için itdüḡi feryāda peşimān olsun	Ḥaşre dek ḥāl-i dil-i Nā'ili -i ḥaste-derün Ḥasret-i Yūsuf-ı ḥüsnüñle perīşān olsun	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
47a	Nā'ili	Her dīdede bir şüret ile cilve-nümāsın Biñ reñge girer bükalemün-naḳş-ı cefasın	Yoḳ ḥüsn ile bir yerde ḳarāruñ yine dā'im Ārām-ı dil-i Nā'ili -i bī-ser ü pāsın	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
47b	Nā'ili	Dehen-i teng degül noḳta-i cān ancaḳ bu Merkez-i dā'ire-i nün-ı nihān ancaḳ bu	Nā'ili feyz-i na'semi degül kim okuyan Suḥan-ı pākiñe dir siḥr-i beyān ancaḳ bu	Gazel/6	---/---/---/---	Velehu
47b	Nā'ili	Ol nāz u 'işve ol çeşm-i ebru Ol şür u fitne ol iki ḡisū	İtmişdür el-ḥaḳḳ ey Nā'ili dāḡ Mirriḥi ol çeşm ḥurşīdi ol rü	Gazel/5	---/---/---	Velehu
48a	Nā'ili	Söyleñ ol āfete dünyāyı ḥarāb eylesesün Sell-i seyfi-nigeh-i ḥışm-ı 'itāb eylesesün	Nā'ili tāb u teb-i nā'ire-i ḥışm-ı Ḥudā Hiç bir ferdi esīr-i teb ü tāb eylesesün	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
48a	Nā'ili	Vücūd 'aks-i cemālünle dāḡ dāḡ olsun O Çārbāḡ-ı maḥabbet ḳo heşt-bāḡ olsun	Ḥayāt-ı maḥz idi bir kerre Nā'ili ye diseñ Helāk-i reşk-i nigāhum degül mi şaḡ olşun	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu
48b	Nā'ili	Ḥasb-ı nigāha eyleyüp āḡāz birbirin Şayd eylemek diler iki şehbāz birbirin	'Uşşāḳ-ı saḥt-cāna yine mürde Nā'ili Nerm itmiş ol iki büt-i ṭannāz birbirin	Gazel/5	---/---/---/---	Velehu

48b	Nâ'îlî	Fitne kim mağlûb olur çeşm-i kazâ- 'unvânına İstinâd eyler kemîn-i sâye-i müjgânına	Nâ'îlî nün nüşha-i i'câz-ı ma'nîdür n'ola İltifât eylerse yârân-ı şafâ dîvânına	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
49a	Nâ'îlî	Ebrûlaruñ ki vaz' ide mihrâb bir yere Mânend-i Ka'be cem' ola aḥbâb bir yere	Ey Nâ'îlî pesend ki gelmek muḥâldür Nazmuñ gibi cevâhir-i nâ-yâb bir yere	Gazel/7		--/---/---/---	Velehu
49a	Nâ'îlî	Hem gül gibi rengin bize bir bâde bulinsa Hem reng-i riyâdan kadehi sâde bulinsa	Murg-ı ḥarem-i 'aşk olup ey Nâ'îlî -i zâr Âdem bu kemîngâhda âzâde bulinsa	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
49b	Nâ'îlî	'Aşıkuz 'aşk belâ-yı dil-i nâlân ise de Tâlibüz vaşla taleb bâ'id-i ḥırmân ise de	Ḥâtır-ı Nâ'îlî -i zârı da gâhî ele al Ehl-i dildür ne kadar ḥâk ile yeksân ise de	Gazel/6		..---/..---/..---/..---	Velehu
49b	Nâ'îlî	Ol mâh ile yâ Rab bu gece şoḥbet olur mı Ol şem'-i cihân-tâb ile germiyyet olur mı	Yâr olmayıcaḥ Nâ'îlî yâ meclis-i meyde Esbâb-ı tarab bâ'is-i cem'iyet olur mı	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
50a	Nâ'îlî	Yaḥar mı nâme-berîn yoksa yâra degmez mi Niyâz-nâmemüz ol ḡam-kûsâra degmez mi	Ḳadem ḡadem gice teşrîfi Nâ'îlî o meḥûñ Cihân cihân elem-i intizâra degmez mi	Gazel/6		..---/..---/..---/..---	Velehu
50a	Nâ'îlî	Oldı eşküm gülşen-ârâ-yı heves cûlar gibi Aḡdı göñlüm bir nihâl-i 'işveye şular gibi	Âb u tâb-ı tal'at-ı ebkâr-ı nazmun Nâ'îlî Ta'n ider âyîne-i ḥurşide meh-rûlar gibi	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
50b	Sırrî	İtme taḥibe bî-hûde gel niyyet-i devâ Bilmez mezâḡ-ı derd-i dilüm lezzet-i deva	Dâḡ-ı derûn öyle gerekdür ki Sırrî yâ Hem-vâre ide ḥande-i ḥâşşîyyet-i deva	Gazel/5		--/---/---/---	Ġazeliyyât-1 Sırrî Raḥilî
50b	Sırrî	Baña o çeşm-i siyeh mest-i yâr olur mı 'aceb 'Aceb o gözleri âḥû şikâr olur mı 'aceb	Ẓamîr-i Sırrî -i üstâda 'arz iderdüm lîk Bu şî'r-i bî-bedele i'tibâr olur mı 'aceb	Gazel/5		..---/..---/..---/..---	Velehu
51a	Sırrî	Ḥayâl-i zaḥm-ı ḡamzeñ ḡalb-i a'dâdan ḡüzâr eyler O peykân-ı kazâ te'dîr-i ḥârâdan ḡüzâr eyler	Hevâ-yı şemm-i sünbül büy-ı zülf-i dil-berâ her dem Meşâmm-ı ḥâtır-ı Sırrî -i şeydâdan ḡüzâr eyler	Gazel/5	/..../..../....	Velehu
51a	Sırrî	Göñül düşüp ḡam-ı ḡîsû-yı yâra ḡalmışdur Netice ḥâtırım ol yâdigâra ḡalmışdur	'Acebdür ol büte cân virmek isterüm Sırrî Benüm işüm hele Perverdigâra ḡalmışdur	Gazel/5		..---/..---/..---/..---	Velehu
51b	Sırrî	Dile mâye-i şafâdur ḥaḡ-ı rûy-ı yâr dirler Kişünün ḡomaz göñülde ḡamını bahâr dirler	N'ola bilmez ise Sırrî bu cihânda ḡaderüm 'âlem Baña milket-i suḡanda melikü'd-diyâr dirler	Gazel/6		..---/..---/..---/..---	Velehu
51b	Sırrî	Câm-ı mey-i 'itâbuñı şun ḥâcetüm budur Sâḡî medâr-ı neşve-i keyfiyyetüm budur	Sırrî görünce merḡadimi dimiş ol perî Cân-dâde-i reh-i taleb-i vuşlatum budur	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
52a	Sırrî	Şurḡî-i rüyuñ güle naḡl eylesem bî-reng olur Ḡoncaya sırr-ı dehânuñ söylesem dil teng olur	Şâh-beyt-i nazm-ı mürvârîd-i ḡadrüm Sırrî yâ Zîver-i iklîl-i bâlâ-ḡâne-i evreng olur	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
52a	Sırrî	Ger gelse o şeh ḡâne-i vîrânuña ḡalmaz İbrâmî ḡo cebr itme şaḡın cânuña ḡalmaz	Sırrî eđer-i 'aşḡa o meh oldı [mı] vâḡıf Zîrâ seḡer-i çâk-i girîbânuña ḡalmaz	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu

52b	Sırrî	Ruĥuñda ĥatt-ı mu'anber midür nedür bilmem Şu'â-ı mihr-i münevver midür nedür bilmem	Zemîn-i cennet-i nazm üzre ĥâme-i Sırrî Kalem mi lüle-i Kevder midür nedür bilmem	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
52b	Sırrî	Ne dem ki bezmgheh-i vuşlata qarîb olurum Şikeste-sâgar-ı mey-ĥâne-i şekîb olurum	Ĥamûş-ı gülşen-i 'aşkum velik ey Sırrî Görince bir gül-i ra'nâyı 'andelîb olurum	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
53a	Sırrî	Dîde âsüde olur eşk-i revân itdükçe Ĥ'âcemüz fâ'idemend oldı ziyân itdükçe	Âh ile def iderüm tab'uma derd ü eleme Ĥazm-ı ni'met iderüm Sırrî duĥân itdükçe	Gazel/6		..-./.-./.-./.-	Velehu
53a	Sırrî	Dâğ-ı ġama sîneñde degül serde yer eyle Ol lâle-i bâğ-ı İremi zîb-i ser eyle	Ĥaĥ geldi ruĥ-ı dilbere şimden girü Sırrî Âyine-i idrâkünü vaĥf-ı keder eyle	Gazel/5		--./.-./.-./.-	Velehu
53b	Sırrî	Ĥâdiðât ehl-i dile mücib-i tekdîr olmaz 'Aks-i zîst ile ruĥ-ı âyine tağyîr olmaz	Lüle-i çeşme-i kevderde olursa Sırrî Kalem-i cennet-i eş'aruña tanzîr olmaz	Gazel/8		..-./.-./.-./.-	Velehu
53b	Sırrî	Şiveni mâşîta-ı ĥacle-i sūr eylemişüz Ĥamı dâmâd-ı şeb-i bikr-i sūrür eylemişüz	Eyleyüp ĥüsn-i edâyile müzeyyen Sırrî Şâhid-i nazmumuzu ġayret-i ĥür eylemişüz	Gazel/5		..-./.-./.-./.-	Velehu
54a	Sırrî	Yârdan n'ola baña gelmese da'vet-nâme Ĥatt-ı ruĥsârı yeter 'âşîka vuşlat-nâme	Sırrî bend eyledi zencîr-i selâsetle zamân Beni bir şâ'ir-i nev-nükte-i Şevket-nâme	Gazel/6		..-./.-./.-./.-	Velehu
54a	Sırrî	Ĥan ağlayalı 'aşkuñ ile cilvegeĥüñde Gencîne-i yâkût kodum ĥâk-i rehüñde	Ey Sırrî ne bu ġavta ĥ'orî-i yem-i 'işyân Lü'lü'-i 'afv var gibi baĥr-ı güneĥüñde	Gazel/5		--./.-./.-./.-	Velehu
54b	Sırrî	El-ĥazer olma esîr-i nâm mânend-i nigîn Rû-siyâh eyler seni eyyâm mânend-i nigîn	Kedüye pâ-bend ider bî-hüde Sırrî eyleyen Sîm ü zerden tekye-i endâm mânend-i nigîn	Gazel/5		---./---./---./---	Velehu
54b	Sırrî	A'dâ hevâ-yı zülf-i dil-ârâda olmasın Düşmenlerüm İlâhî bu sevdâda olmasın	Virmem berât-ı manşîb-ı âlâm-ı dil-beri Sırrî ye söyleyün o temennâda olmasın	Gazel/5		--./.-./.-./.-	Velehu
55a	Sırrî	Ĥoçdum o mehi ĥançer-i zerrîn-kemeriyle Dil virdüm alup cins-i vişâli deġeriyle	Sırrî n'ola eylerse bu şî'r-i nevi taĥrîr Levĥ-i ĥünere kilik-i belâgat-eġeriyle	Gazel/8		--./.-./.-./.-	Velehu
55a	Sırrî	İdicek deşne be-kef ġamzesin ol cân-âşüb Fitne ber-çide bisât oldı ġürizân-âşüb	Cürm-i bî-ĥadd ile çâĥ-ı zeġan yâre düşüp Eyledi menzîlini ġüşe-i zindân-âşüb ²¹	Gazel/5		..-./.-./.-./.-	Velehu
55b	Neylî	Bir pençe-i melâĥatiñ oldum rübüdesi İĤâz-ı fitne itmede çeşm-i ġunüdesi	Cây itse Neyliyâ n'ola destâr-ı raġbeti Bâğ-ı tabî'atîñ bu gül-i nev-ġüşüdesi	Gazel/5		---./---./---./---	Ĥazeliyyât-ı Neylî Efendi
55b	Neylî	Fenn-i cefâda çarĥ saña hem-sebak deġil Meh nüşĥa-i cemâlîñe nisbet varaĥ deġil	Cümle dürüġdur dir ise kim ki Neyliyâ Âb-ı ĥayâta bu ġazelim mâ-şadaĥ deġil	Gazel/6		--./.-./.-./.-	Velehu
56a	Neylî	Ĥüsnî âfâķı tutup pençe-i ĥurşîd gibi Cânda oynar o mehiñ ġamzesi nâĥîd gibi	Resm-i maĥşûş ile te'sîs-i şuĥan kıl Neylî Tâbî' olma selef elfâzına te'kid gibi	Gazel/5		..-./.-./.-./.-	Velehu
56a	Neylî	Ma'nî-i neşât oldı 'ayân fiĥnatimizde Yok şüret-i ġam âyine-i sîretimizde	Her zerreyi Neylî görürüz sems-i ĥaĥîķat İksîr var ancak nazar-ı 'ibretimizde	Gazel/5		--./.-./.-./.-	Velehu

²¹ Bu gazelde şairin mahlası bulunmamaktadır (Özyılmaz, s. 108).

56b	Neylî	Da'vî-i hüсне haç-ı nev şüret-i fetvâsıdır Nergis-i güyâlar iki şâhid-i da'vâsıdır	Neyliyâ vaz'-ı felek söylemez erbâb-ı dili Kim benân-ı hayreti bend-i leb-i şekvâsıdır	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
56b	Neylî	Ruĥuñ âĥir dem-i hüsnünde haç-ı dilsitân tutmuş 'Aceb bir fitnedir kim dâmen-i âĥir zemân tutmuş	Heves-kârân-ı naĥcîr-i me'ânî çokdur ammâ kim Anı şeh-bâz-ı tab'-ı Neylî -i mu'ciz-beyân tutmuş	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
57a	Neylî	Cüdâyam gülşen-i küyundan ol gül kıanda ben kıanda Baña hem derd-i 'aşķ olsun mı bülbül kıanda ben kıanda	Bu tâli'le olur ser-mâye-i derd-i ser ey Neylî Şafâ-baĥş-ı dil olmaķ sāġar-ı mül kıanda ben kıanda	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
57a	Neylî	Getürdüñ müjde-i teşrîfini ey bād hoş geldin Dil-i ġam-ġinim itdiñ ġuşşadan âzâd hoş geldin	Olup ey feyz-i isti'dâd hem-dem tab'-ı Neylî ye Bu nazm-ı pâke olduķ bâ'id-i icâd hoş geldin	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
57b	Neylî	Ĥâlîñ hayâli dîdede kim merdümeklenür Türmaz o tıfl-ı mehd-i melâĥat bebeklenür	Neylî bu bezmghe de o kân-ı melâĥatiñ Vaşf-ı lebiyle ĥ'ân-ı tabî'at nemeklenür	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
57b	Neylî	'Abeđdir sa'y-ı rûy-ı zer ü eşķ-i ter ĥuşuşunda Bilür ĥubân 'ayâr-ı 'aşķı sîm ü zer ĥuşuşunda	İder bûs-ı lebiñ va'diyle luĥtuñ ârzü Neylî ²² Söz olmaz gerçi sâķî luĥtuña sāġar ĥuşuşunda	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
58a	Neylî	Uşşâķa olduġıdır peder reh-ber-i vişâl Abdâl lafzı oldu bu sırr-ı ĥafîye dâl	Neylî güvâh-ı 'işmeti nâm-ı Cemâldir 'Uşşâķı oldu cümle anıñ 'âşķ-ı cemal	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
58a	Neylî	Zinde-i âb-ı hayât-ı va'de-i kemmünuyuz Dil-rübânîñ biz vefâ itmezse de memnunuyuz	Dürr-i nâbi şanma silk-i şöhretiñ Neylî bizi Biz bu genc-i 'âlemiñ bir gevher-i maĥzûnuyuz	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
58b	Raĥmî	Dil-i 'uşşâķ yâra yâr ise aġyâra mâ'ildür Ne ĥâletdür bu kim bülbül güle gül ĥâra mâ'ildür	Şorarsañ mâcerâ-yı cüşiş-i eşķümden ey Raĥmî Aķar şular gibi bir serv-i hoş-reftâre mâ'ildür	Gazel/7		---/---/---/---	Ėazeliyyât-ı Raĥmî Ėelebi
58b	Raĥmî	Ėehre sürmekle 'adü dânyayı ġam-ġin eylemez Şüret-i bed cebhe-i mir'âtı pür-ġin eylemez	Ĥırķa-püşân-ı melâmet Raĥmiyâ hem-ġün Mesîĥ Atlas-ı gerdüni pister miĥri bâlîn eylemez	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
59a	Raĥmî	Debîr-i şun' kim tevķî'-i ebrûsın ezel yazdı Berât-ı hüsninüñ dîvânı ser-saĥrın güzel yazdı	İülüd ĥaĥla 'Uĥârid şafĥa-i zîb-âfitâb olsun Ki kilĥ-i şîve-zârî Raĥmî böyle bir ġazel yazdı	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu

²² "luĥtuñ" yerine *Dîvân*'da ġeġen "nuĥķuñ" anlam bakımından daha uygundur (Erdem, 2005, s. 129)

59a	Rahmî	Sevdâ-yı 'izz ü câh ile tûl-ı elemdeyüz Baht-ı sitize-kâr ile ceng ü cedeldeyüz	Efsûs hayf çekdüğümüz derde Rahmiyâ Kadr-i hüner bilinmeyecek bir mahaldeyüz	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
59b	Rahmî	Tâbiş-i hûbî-i fer-süz-ı nazar çok sürmez Lem'a-i berk-i cihân-tâb geçer çok sürmez	Rahmiyâ gaze-i ağılağı miðâl-i nâ-dân Nev-'arûs-ı suhana ehl-i hüner çok sürmez	Gazel/7		..---/..---/..---/..---	Velehu
59b	Rahmî	O pür-gü ebruvânuñ şive-i tağrîr tağrîri İder mülzem zebân-ı hâme-i tağrîr tağrîri	O Leylî-i bütân Rahmî virüp 'üvân-ı Mecnûmı Raķibe nâme yazmış eylemiş tevķiri	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
60a	Rahmî	O şüh-ı ser-tirâşuñ gamzesi cellâddan kalmaz Nigâh-ı pür-sitizi neşter-i faşşâddan kalmaz	Kümeyt-i kil-k-i nazmum Rahmiyâ meydân-ı dânişde Ne deñlü olsa bî-tâb ehl-i isti'dâddan kalmaz	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Velehu
60a	Rahmî	Cihânı gamze vü müjgân-ı hün-h'ârı çalar çarpar Dem-i tîğ-ı siper-veş her dil-i zârı çalar çarpar	Olur rû-der kazâ-yı dest u rû çok olmasun râğib Ki yoħsa ol perî ey Rahmî ağıyarı çalar çarpar	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
60b	Rahmî	Kesildüm hâme-veş ol şüha kat kat nâme yazmağdan Gehî ħarf-i şikâyet gâh firkat-nâme yazmağdan	Benüm mektûb-ı müştakânemi redd itmiş ey Rahmî Kesildüm hâme-veş ol şüha kat kat nâme yazmağdan	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
60b	Rahmî	'İşve ol şühüñ esîr-i gamze-i fettânıdur Fitne dâmendür miyân âmâde-i fermânıdur	Şüret-i dîvâr-veş bî-tâb eylese Rahmî n'ola Bir büt-i 'işve-i perestüñ 'aşık-ı ħayrânıdur	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
61a	Rahmî	Ĥağ-tırâşide o ruhsâre-i bî-mü sâde Cilve-ger nûr gibi âyîne-i Mûsâda	Nûr olur ħâşılı ser-tâ-be-ķadem ey Rahmî Giyse bir vech-i müzeyyen o cefâ-cü sâde	Gazel/5		..---/..---/..---/..---	Velehu
61a	Rahmî	Sevdâ-yı ħâlüñ eyledi ħâlüm tebe yeter Âĥ-ı derünüm itdi sipihri siyeh yeter	Gül-güne-i şefkatle ²³ tezeyyün idüp bize Âl eyledi zen-i felek-i pür-'atse yeter ²⁴	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
61b	Rahmî	Şeb maħv olup hemîşe ki necm-i seħer toğar Encâm-ı inhizâmda mihr-i zafer toğar	Hep penc-beyt olursa 'aceb mi ħazellerüm Rahmî hemîşe zâde-i tab'um beşer toğar	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
61b	Rahmî	Yine germiyetüm var mihr-dil-berle benüm şimdi Barışdı yıldızum ol mâh-peykerle benüm şimdi	Olaldan ser-nihâde âsitân-ı 'aşka ey Rahmî Başum ħoşdur cefâ-yı seng-dillerle benüm şimdi	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Velehu
62a	Rahmî	Ne dem ki ol leb-i şîrîn ider su'âl ü cevâb	Ĥitâb-ı nâza bizi nâ-sezâ şanur Rahmî	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	Velehu

²³ "şefkatle" kelimesi yerine Dîvân'da geçen "şafaqla" kelimesi vezin bakımından daha uygundur (Elmas, 1997, s. 69).

²⁴ Bu gazelde mahlas bulunmamaktadır (Elmas, 1997, s. 69).

		Virür halâvet-i şîr ü şeker su'âl ü cevâb	Ki ğayr ile ider ol 'işve ger su'âl ü cevâb				
62a	Rahmî	Bedîd olsa ruhuñ ey dilsitân mânende-i hürşîd Sirişküm dîdeden eyler revân mânende-i hürşîd	İder târikî-i 'âlem o dem dilden sefer Rahmî Mey olsa maşrıķ-ı ħumdan 'ayân mânende-i hürşîd	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
62b	Rahmî	Beñzer gül-i şad-berge ruħın gâzeledükçe Destârını ol ğonca-ı ter tâzeledükçe	Gül gibi açar ħâtır-ı maħzûnumı Rahmî Destârını ol ğonca-ı [ter] tâzeledükçe	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
62b	Rahmî	Kesildüm ağlamakdan zâr ü giryân olduğum kaldı Sevindi âteş-i 'aşkuñla süzân olduğum kaldı	Hep eller nâ'il oldı vasluña ol sūĥ-ı bî-dâduñ Benüm Rahmî esîr-i derd-i hicrân olduğum kaldı	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
63a	Rahmî	Meâl-i nuţķı fehm it nükte-sencân içre ĥâmûş ol Gül ü nergis gibi başdan başa hem çeşm ü hem ğuş ol	Hemîşe rûzgâruñ iktizâsı böyledür Rahmî Gehî ĥâmûş-ı ĥayret ğâĥ der-i pâ gibi cûş ol	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
63a	Rahmî	Şoyup bir serv-i sîm-endâmı her dem tâzededen tâze Dil-i mecrûĥa şarsam hem-çü merhem tâzededen tâze	Senüñ tab'-ı bedî'ül-naẓmuña maĥşûşdur Rahmî Nev-âyende suĥan maẓmûn-ı mülhem tâzededen tâze	Gazel/4		.---/---/---/---	Velehu
63b	Faşîĥ-i	Ĥalka ĥalka kâkül-i dil-ber degül ruĥsârda Tüde tüde sünbül-i terdür yatur gülzârda	Her sözinde derc idüp evşâf-ı ĥüsnin ol mehe Râz-ı 'aşķın şî'r ile ma'nen Faşîĥ eş'ârda	Gazel/5		---/---/---/---	Ėazeliyyât-ı Faşîĥ-i Mevlevî
63b	Faşîĥ-i	Dâĝlar yaķdum fezâ-yı sîne-i süzânuma Tâze bir güleşen müheyyâ eyedüm cânânuma	Feyz-i şad ebr-i bahârı baĥş ide bâĝa Faşîĥ Bir seĥer ruĥşat virürsem dîde-i giryânuma	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
64a	Faşîĥ-i	Faşl-ı gül germ-rev-i cânib-i bâĝ itdi bizi Nâza başdan yine muĥtâc-ı ayaĝ itdi bizi	'Âķıbet vaz'-ı şütür girye-i bî-mevķi '-i yâr Ey Faşîĥ 'âzim-i şeh-râĥ-ı ferâĝ itdi bizi	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
64a	Faşîĥ-i	O müşĝin ĥâl ü ĥatķ-ı sebz-i dil-dâruñ kenârında O Hindüdur oţurmuş bir çemenzâruñ kenarında	Faşîĥâ müjde dil-ber saña taĥrîr-i selâm itmiş Raķîbe dün gelen mektûb-ı dür-bâruñ kenârında	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
64b	Faşîĥ-i	Ruĥ-ı niyâzı sürüp ĥâke cü çemen-be- çemen Nihâl-i ĥaddüñ ider cüst ü cü çemen-be- çemen	Hevâ-yı ĥatķ-ı ruĥ u sebz-i ile geşt eyler Faşîĥ murĝ-ı dil-i naĝme-ĝü çemen-be-çemen	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
64b	Faşîĥ-i	Egerçi kaţ'-ı ĝam itmekde şahbâ tîĝ-ı ĝamĝamdur	Faşîĥâ ĥüsn-i leĥçe luţf-ı ta'bîrâtı câmi'dür Senüñ tab'-ı selîmüñ beñzemez ĝayra	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu

		'Amûd-ı şubh kenârında pençe-i hürşîd	Bu nazm-ı bî-bedel-i tâze-çarha şevk-i cedîd				
68a	'İzzet	Ġam-ı 'aşk ile her bir sîne de âh ü enîn olmaz Ki zîrâ kâse faġfûr olmasa elbet ÷anîn olmaz	Siyeh-rûyî-i ye's elbette ' İzzet vaşlı müzîriz Siyeh-rû olmasa [ger] yeşbden naşş-ı nigîn olmaz	Gazel/7		.---/---/---/---	Velehu
68b	Kâmî	Murâd üzre degil aġvâl-i 'âlem bîş ü kemdir hep Ĥisâbın kimse idrâk eylemez cezr-i aşamdır hep	'Acebdır kim diliñ kesseñ de durmaz keşf-i râz eyler Seni dil-dâr ile meşhûr iden Kâmî kalemidir hep	Gazel/7		.---/---/---/---	Ġazeliyyât-ı Kâmî-i Edirnevî
68b	Kâmî-i	Ġülzârı iden yek-sere pür-güş-ı temennâ Bûlbûllerini itmedi ġâmûş-ı temenna	Âlûdeliġi zâhir iken 'aşk-ı mecâzîñ Kâmî bu ġaġîġat hele rû-püş-ı temenna	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
69a	Kâmî	Olsun mı la'liñe yâġût-ı aġmer teşne-leb Saña ey kâfir-peçe dūzaġda aġker teşne-leb	Bezme gel ey mest-i nâzım Kâmî -i zârîñ gibi İltifât-ı la'l-i mey-gûnuñla sâġar teşne-leb	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
69a	Kâmî	'Aceb encüm şumâr-ı ġasrete tevġîr ider meh-tâb Ki her mecnûna bir altundan zencîr ider meh-tâb	Ĥať-ı zerd-i dil-ârâ vaşfın isterseñ eger Kâmî Anı berg-i güle her şeb güzel taşvîr ider meh- tâb	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
69b	Kâmî	Çeşminden ol şūġuñ olur mir'ât-ı ġâťir pür- şikest Âzürde olma ey göñül ma'zûrdur evzâ'-ı mest	Ruġsârı üzre Kâmiyâ müġġanı Ĥindûlar gibi Miġrâb-ı ebrûdan dönüp olmaġdadır âteş- perest	Gazel/5		---/---/---/--- .-	Velehu
69b	Kâmî	Vişâl-i 'ayna fedâ-yı nazar mıdır bâ'îð Fîrâġ-ı bîne merâ-yı başar mıdır bâ'îð	Şebâne bir ġazeliñ görmüş idiñ ey Kâmî Bu nev-zemînine feyz-i seġer midir bâ'îð	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
70a	Kâmî	Perestiş eyleme her şūġa dil-sitân bir olur Yolunda cân vireceksen bedende cân bir olur	Su'âl iderseñ eger feyz-i vaġti Kâmî den Metâ'-ı Yûsuf-ı güm-geşte kârvân bir olur	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
70a	Kâmî	Perîşân olduġum ol âfetiñ kâküllerindendir Neşâťim 'ârızında cem' olan füllüllerindendir	Ten-i şad çâk ile küyunda yâriñ Kâmiyâ benzer Dil-i feryâd mu'tâdîñ kafes bûlbûllerindendir	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
70b	Kâmî	Ĥüsn-i cemâl-i yâr ki çeşm-i riyâdadır Yûsuf henüz miġnet-i çâh-ı beladadır	Şâġhânı şayd iderse degil Kâmiyâ ba'îd Şeh-bâz-ı çeşmi sâye-i perr-i ġümâdadır	Gazel/8		---/---/---/---	Velehu
70b	Kâmî	Nevâzişler ider ġüftâr-ı gevher-bâr ile her bâr Velî mümkün degil ol şâġid-i bâzâr ile bâzâr	Tecellî Kâmiyâ her zâta bir yüzden muġadderdür Dil-i ġod-bîn-i Mañşûra görüñdi dâr ile dîdar	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
71a	Kâmî	Nîm-bismil dil o şūġa ızťirâbın gösterir Şeh-levendim ġançerüñ şâfi-cevâbın gösterir	Rûy-ı luťfi güşe-i ebrûdan ümmîd eyleriz Yoġsa Kâmî ġamze elbette 'itâbın gösterir	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu

71a	Kāmī	Nā-ceste-nāvek-i nigehiñ cāmī ditredir Ammā gelince sīne daḥī anı ditredir	Nezzāre güç dōyünce o pālūde-i tere Kāmī nazar doḡunsa o cānāmī ditredir	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
71b	Kāmī	Zūlfūñ ḥayālī ‘aşıq-ı şeydāya el virir Ol ḡoncadır ki sūzişi ‘akla ḥalel virir	Almazsa mey-fürüş ne ḡam Kāmiyā bize Keyf-i raḥīk-ı sāḡarı tāze ḡazel virir	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
71b	Kāmī	Kisve-i Ka’be-i cebheñ ki siyeh perçem olur Ḥāl-i zāhir Ḥacerü’l-esved ü leb zemzem olur	Kāmiyā rāz-ı dili açmak olur dil-dāra Ḳorḡumuz nāṭıḡa esrārımıza maḥrem olur	Gazel/5		..---/..---/..---/..-	Velehu
72a	Kāmī	Metā’-ı vuşlaṭı cān-ı girān-bahāda gezer Bahāda ḡayd-ı ḡayātı ḡōñül recāda gezer	Egerçi tāze-edā zīver-i suḡan Kāmī Ḳalem taşavvur-ı taḡsīl-i ḡāne-zāda gezer	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
72a	Kāmī	Ṭab’ım ne mañṭıḡ u ne bed’ ü ne beyān arar Bī-ḡarf ü şavt söyleşecek hem-zebān arar	Geçdi bahār-ı ‘ıyd-ı girān-māye Kāmiyā ²⁶ Dil ḡoncası küşāyiş-i vaḡt-i ḡazān arar	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
72b	Kāmī	Ebrūlarıñ kemānı ne dem zembereklenür Sīnem hedeflik itmege cānā yüreklenür	Tā’āt-ı penç-ḡāneden ayrılma Kāmiyā Nefs ü hevā gedikleri kulluḡla beklenür	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
72b	Kāmī	Bād-ı şabā ki kūy-ı cevāndan eser gelür Ḡüyā ki mürde dillere cāndan ḡaber gelür	Ferdāya şalma Kāmī-i zārı meded şehā Eyyām-ı ḡüsni şanma felekde döner gelir	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
73a	Kāmī	Ol āfetiñ ‘uşşāḡa vefāsında nazar var Ammā yine bir ḡüne cefāsında nazar var	Her dīde-i ney şu ‘le-i āvāz ile hem-dem Kāmī hele dil-süz nevāsında nazar var	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
73a	Kāmī	Felek ḡisāb-ı ḡam-ı bī-şumāra mı dolaşır Ya dünki cevri bugün i’tizāre mı dolaşır	Ḡōñül firākla şad pāre Kāmiyā bilmem O şāne-veş yine ḡisū-yı yāre mi dolaşır	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
73b	Kāmī	Şafā-yı meykede zāhid riyāya el virmez Ayaḡı būs-ı leb-i kibriyāya el virmez	Düşürmez ayaḡına Kāmiyā teḡi-desti O pīr-i meykede her bī-nevāya el virmez	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
73b	Kāmī	Ḳurbān-ı kūyuñ olmaḡa bir ruḡşat isteriz Maḡbūl-i ḡāk-i pāyiñ olur ḡıdmet isteriz	Tūṭi-i ṭab’ı söylediriz Kāmiyā velī Āyiñe-i cemāl-i perī-ṭal’aṭ isteriz	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
74a	Kāmī	Dil sensiz olan meclis-i ‘ıyş u demi neyler Zehr-āb-ı sitemle ṭolu cām-ı Cemi n’eyler	‘Uşşāḡa yeter ḡasret ile āḡ u enīni Kāmī elem ü ḡamda yatan hem-demi n’eyler	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
74a	Kāmī	O ḡisūlar ki ‘uşşāḡıñ şeb-i yeldālarındandır Ümīd-i şubḡ-ı vuşlat ḡ’āḡişi-i bī- cālarındandır	Bu ṭarḡ-ı nev-zemīn-i ‘ālem-ārā var ise Kāmī Belāḡat-senc-i nazmıñ ḡüfte-i ra’nalarındandır	Gazel/5	/..../..../....	Velehu
74b	Kāmī	Ḥadeng-i ḡamze gelür dil ciger nedir bilmez Derūn-ı ‘aşıḡı gel gör siper nedir bilmez	Nemek-çeş-i suḡanıñ olmayan seniñ Kāmī Cihānda lezzet-i şīr ü şeker nedir bilmez	Gazel/7		.-./.-./.-./.-	Velehu
74b	Kāmī	Çün ḡadem-rence ḡıluḡ bezme ol āfet gelmez Bādeniñ rengi uçar cāma ṭarāvet gelmez	Dil gider kūyuna Allāha emānet Kāmī Gideniñ degme biri şaḡ u selāmet gelmez	Gazel/5		..---/..---/..---/..-	Velehu

²⁶ “ıyd” kelimesi yerine *Dîvân*’da geçen “ömr” kelimesi anlam bakımından daha uygundur (Özyılmaz, 1994, s. 179).

75a	Kāmī	Sirişkim sîne-i pür-dāğa seyl-âb olmak istemiş O bâğın gülleri âteşle şād-âb olmak istemiş	Dolaşdı kaldı evvel zülf-i pîç-â-pîçine yâriñ 'Acebdır şimdi dil Kāmī rehâ-yâb olmak istemiş	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu
75a	Kāmī	Mu'teber olmuş idi gonca-ı terden nergis Devr-i çeşmiñde seniñ düşdi nazardan nergis	Serzeniş-güne nigâhından o nür-ı başarıñ Kāmiyâ kaldıramaz başını yerden nergis	Gazel 5		..---/..---/..---/..---	Velehu
75b	Kāmī	Egerçi zevk-yâb-ı vuşlatın kām-ı cihân almış Velî sevdâ-ger-i hicriñ metâ'-ı 'aql u cân almış	Nihân itmek de müşkil râz-ı 'aşkı çün hemân besdir Dil-i Kāmī -i zârı bir fülân ibn-i fülân almış	Gazel/7		.---/---/---/---	Velehu
75b	Kāmī	Şem'-i hüsnî her bün-i müdan fûrûzân itdi hâtt Lâlezâr-ı 'arız-ı yâri çerâgân itdi hâtt	Beyt-i ma'mûra siyeh nür oldu şimdi Kāmiyâ Reh-revân-ı Ka'beyi hâccî peşimân itdi hâtt	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
76a	Kāmī	Gerçi vuşlat remz ider çeşm-i füsûn-kârın senin Ugradır mı gamze-i bî-dâd-ı gaddârın senin	Kāmiyâ hâlî degil bir gevher-i nâ-yâbdan Zib-i güş oldu suhan-sencâna eş'ârın seniñ	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
76a	Kāmī	Olmaya âhîr hâtt-âverrüy-ı cânân görmedik İRmege aḡşama bir mihr-i dıraḡşân görmedik	Gösterir her mübtelâya Kāmiyâ bir rüy-ı dil Duḡter-i rez gibi bir şādân u ḡandân görmedik	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
76b	Kāmī	Feryâdımızı güş-res-i dâd idebilsek Bir nîm-nigâh ile dili şād idebilsek	Kāmī nîgeh-i mestine tākāt getürürdük Rüy-ı dili âyine-i fülâd idebilsek	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
76b	Kāmī	O dem ki nâm-zed oldu hezâr zâr ile gül Dinildi gonca-ı bâğa açıl bahâr ile gül	Hezâr gül açılır gülse Kāmiyâ dildâr Ne yüzle bahḡ ider âyâ gül-'izâr ile gül	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
77a	Kāmī	Ey gül-meniş egerçi nevâ-keş hezârınam Ḥâr-ı sitemle dil-şüde-i her bahârınam	Bu nâliş ile dergeh-i vâlâña yüz süren Kem-ter gedâ felek-zede Kāmī -i zârınam	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
77a	Kāmī	Yine bu sîne-i pür-dâğım açdım yâre gösterdim Ne nakş itmiş baña ol şâhid-i bâzâra gösterdim	Yine diḡkâttler itdim mü-miyânî şerhine Kāmī 'İyar-ı mü-şikâf-ı ḡab'ımı dil-dâra gösterdim	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
77b	Kāmī	Derḡôr-ı 'aşk-ı mecâz itme dil-i gam-ḡâreyi Şeb-nem-i gül itmesin efsürde âteş-pâreyi	Dîde-i 'aşıkda ma'sûkuñ cemâli cilve-ger Kāmiyâ Ferhâd müzeyyen itdi seng-i ḡareyi	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
77b	Kāmī	Tākāt getürmediñ sen o şūḡuñ cemaline Bî-hüde girme gamzeniñ ey dil vebaline	Biz nakḡd-i cânı itmez idik Kāmiyâ dirîḡ Ol şūḡ va'de virmemiş olsa vişâline	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
78a	Kāmī	Bu ḡaste hâlî koyup miñnet ü felâketle Giderse yâre göñül şihḡat ü selametle	O tâze şî'ri kalem güş idince ey Kāmī Devât içre ḡalup çıḡmadı hacâletle	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu

78a	Kāmī	Gönül çāh-ı zenaḥdānında ḥālīnden emīn olmaz Heves-kār olmayan tārāc-ı cāna der-kemīn olmaz	Hüner teşhīr-i iklīm-i suḥandır Kāmīyā yoḥsa Bir iki beyt ile şā'ir sezā-yı āferīn olmaz	Gazel/8		.---/---/---/---	Velehu
78b	Nesīb	Cāy olsa da gönül felek-i çārumīn saña Zulmet-fezā olur yine āh-ı ḥazīn saña	Ey ḡam dil-i Nesībe olup yār-ı mihribān Hiç bī-vefālīg eylemediñ āferīn saña	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazeliyyāt-ı Nesīb
78b	Nesīb	Ķan ağlamaġa dīdelerim tāb mı kaldı Ol yemde telātum idecek āb mı kaldı	Gördük nüsaḡ-ı miḡneti ser-cümle Nesībā Nā-dīde fen-i 'aşkınlı bir bāb mı kaldı	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
79a	Nesīb	Olur müdām saña māye-i ḡicāb şarāb Gül-i ḡayādan ider rūyuña niḡāb şarāb	Nesīb sāġara düşdüke 'aks-i ṡurra-i yār İder dimāġımı pür-büy-ı müşġ-i nāb şarāb	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
79a	Nesīb	Gözümden eşk-i ḡasret düşmede naḡş-ı cihān-āsā Gönülden fikr-i vuşlat çıkmada ümmīd-i cān-āsā	Saña mā'il geçenler gerçi çoḡdur bü'l- heveslerden Bulunmaz 'aşık-ı şādık Nesīb -i nā-tüvān-āsā	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
79b	Nesīb	Aç burġa'ıñı güleşene gel 'arz-ı cemāl it Ḥāl-i ruḡuñı dāġ-ı derūn-ı gül-i al it	Himmetle yine bāġçe-i nazma Nesībā Her mışra'-ı rengīnīñi bir cüy-ı zülāl it	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
79b	Nesīb	Nāleme bir gül-i gülzār-ı bahādir bā'īd Giryeme bir şeh-i iklīm-i cefādır bā'īd	Dil dürüst olmaz ise n'ola Nesīb ehl-i suḡan Sīne-i nāydaki zaḡma nevādir bā'īd	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
80a	Nesīb	Mey-i iḡbālī çarḡıñ maṡlab-ı şāh u gedādır hep Bu nīlī kāse-i pür-zehrler sükker-nümādır hep	Nesībā şekve-perdāz olma kim bu şeş-der-i ġamda Nümūd-ı ka'beteyn rüz u şeb-i naḡş-ı cefādır hep	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
80a	Nesīb	Cevher-i ḡüsn āb ü nāb-ı 'işveden buldı revāc Ḥüsn-i bī-nāz oldı mānend-i seḡer-mānde sirāc	Mün'imān-ı dehre reşk itmez Nesīb -i bī-nevā İntizām-ı devlet-i ṡab'ıyla eyler ibtihāc	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
80b	Nesīb	Dökme şeb-nem gibi çeşmim yaşımı ey gül yeter Yeter Allahı severseñ beni ağlatma yeter	Çekemezler sitem-i zülfüñi mānend-i Nesīb Gerçi ebnā-yı zamān cümlesi hep bende çeker	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
80b	Nesīb	Dīdār-ı 'ıyşı görmege āyinedir ḡadeḡ Ārām-baḡş-ı sīne-i bī-kīnedir ḡadeḡ	Cemden Nesīb ehl-i ḡarābāta yādigār Bezm-āşinā-yı 'işret-i deyrinedir ḡadeḡ	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
81a	Nesīb	Dil-i şāfi kuyūd-ı dehr ile endūh-ġin olmaz Midād-ı türe taġyir-efġen-i ṡab'-ı niġin olmaz	Nazīre Nābī-i mu'ciz-beyāna saña muḡtaşdır Nesībā āferīn ṡab'ıñ gibi siḡr-āferīn olmaz	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu
81a	Nesīb	Ne ḡalim ağlayacak yār-i ḡam-kūsārım var	Ḥaḡir isem de Nesībā bana şeref besdir ²⁷	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu

²⁷ Mahlas beyiti *Dīvān'* dan alınmıştır (Hidayetoġlu, 1996, s. 324).

		Ne keşf-i rāza sezā-vār yār-i ğārim var	Ki bir kerīm Hudāvend-i kām kārım var				
81b	Nesīb	Dile hiç hātıra-i vaşl-ı dil-ārā mı gelür Hātır-ı haste-i me'yûsa müdāvā mı gelür	Bād-ı feyz itmese tahrîk Nesībā hergiz Sâhil-i tab'îna mevc-i yem-i ma'nâ mı gelür	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	Velehu
81b	Nesīb	Kaçan ki nâz ile ol şüh cāme-h'āba girer Döner o mihr-i cihân-tāba kim sehāba girer	Hûy-ı gaddāra tokundukça zülfi-yār-i Nesīb Hemân o rişteye beñzer ki dürr-i nāba girer	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	Velehu
82a	Nesīb	Her demde sāye āb-ı revānî gelür geçer Eşrāfî kanda olsa edānî gelür geçer	Mānende-i çenār u gedü der-cihân Nesīb Eşrāfî kanda olsa edānî gelür geçer	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
82a	Nesīb	Nezzāreden nihân olup ey şüh cān gibi 'Uşşāka bî-vefālîğ idersin cihân gibi	Şabr idelim Nesīb cefāsına ol mehiñ Cevr ile kaşd[ı] bendesini imtiñhân gibi	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
82b	Nesīb	Şanma kim sırr-ı Hudā hırkadedir şāldadır Ol girân-māye güher ka'r-ı yem-i hāldadır	Kağrı sūdāger-i nâz artırabilmem ki Nesīb Yine kālā-yı dil-i şifte dellāldadır	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu
82b	Nesīb	Hāl-i ruhuñ itmiş beni şeydā haberim yok Yağmış cigerim āteş-i sevdā haberim yok	Sırr-ı dehen-i yāri su'āl eyleme benden Va'llāh ü bi'llāh Nesībā haberim yok	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
83a	Nesīb	Şad pāre olur gül gam-ı reşk-i bedenimden Hacet-zededir berg-i semen pîrehenimden	Bu sözleri dilberden işitdikçe Nesībā Ārām-ı sükün gitdi ser-ā-pāy-ı tenimden	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
83a	Nesīb	Baña hırmân-ı vuşlat tālîb-i yār oldığımdandır Bu iflās ol der-i hüsne harîdār oldığımdandır	Nesībā sözlerim nāhun-zen olmağ cān-ı 'uşşāka Ney-āsā derd-i 'aşkıyle dil-efgār oldığımdandır	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
83b	Nesīb	Deşneñe teşne olan kâni'-i şemşîr olmaz Āba müsteski-i mañrûr-ı ciger sır olmaz	Ehl-i dilden haber alınmaz ise n'ola Nesīb Sebak-āmûzî-i 'irfānda tekrîr olmaz	Gazel/8		---/---/---/---	Velehu
83b	Nesīb	'Alî-i künc-i hicrim táb-ı şihhat kanda ben kanda Devā-düşmen tabîb-i bî-mürüvvet kanda ben kanda	Nesībā za'f-ı hicrānıyla hem çün berg-i kâh oldum Tecellā-yı cemāl-i yāre tākāt kanda ben kanda	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
84b	'Āşım	Kühen ser-māyelerden pāy-mālân behre- dār olmaz Nümâyāndır sebū-yı köhne hāke kañre-bār olmaz	Dil-i himmet-bülendim ' Āşımā her şühā meyl itmez Hümā-yı evc-dāniş degme şeh-bāza şikār olmaz	Gazel/7		.---/---/---/---	Ġazeliyyāt-ı Çelebi-zāde 'Āşım
84b	'Āşım	Şāf gevher dehrde mümkin mi gam-gîn olmaya Bir dem olmaz cebhe-i deryāda pür-çîn olmaya	Ĥasretim bir tünd-hünun vaşlına ' Āşım gibi Bir şırāya teşneyim kim ta'mı şîrîn olmaya	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
85a	'Āşım	Zevāl-i şāf-meşreb muktezîdir hürmetin dünuñ Yasağ-ı mey füzün eyler revācın berş ü	Revā mı ey şeh-i bî-gāne-perver bilmemek hālîn Esîriñ derdmendiñ ' Āşım -ı zār-ı ciger-hünuñ	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu

		afyōnuñ					
85a	'Aşım	Ġam-ı 'aşk-ı dil-âşübı zemîn ü âsumân çekmez Şikâyet olmasun ben çekdiğim cevri cihân çekmez	Dimâğ-ı h'âhişim gâyetde nâzûkdir benim ' Aşım Zükâm-âlûd olur ye'siyle bûy-ı imtinân çekmez	Gazel/6		.---/---/---/---	Velehu
85b	'Aşım	Kec-nihâd olduĠda sâlik feyz bulmaz pîrde Menzil almaz râst-revlik olmayınca tûrde	Ma'nî-i rengîn degil ' Aşım kümeyt-i hâmeye Ġan kaçandırdım Nedîme vâdî-i tanzîrde	Gazel/8		---/---/---/---	Velehu
85b	'Aşım	Ġam-ı rûzî mükedder-sâz-ı tab'-ı ehl-i hüş olmaz Belî ser-çeşme-i âb-ı güher hâşâ kebûş olmaz	Meger ser-mest ola yoĠsa bu 'işretgâhda ' Aşım Eger ben bildigimse kimseye hiç bâr-ı dūş olmaz	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
86a	'Aşım	Göñül hep kanlı dâğın bir semîn endâm için şaklar Zer-i surhın o tâcir şarf-ı sîm-i hâm için şaklar	Cihâna kaçtre-pâş-ı âb-ı rûy olmaz meger ' Aşım Niðâr-ı hâk-i pây-ı şadr-ı nîgü-nâm için şaklar	Gazel/7		.---/---/---/---	Velehu
86a	'Aşım	Dem olmaz kim bu şîven-hânede âh ü enîn olmaz Sipihriñ bâz-güne tāsı serşâr-ı tanîn olmaz	Tekellûf ber-ţaraf kîse tehîdir naĠd-i dânişden O rengîn şî're her kim zer niðâr-ı âferîn olmaz	Gazel/8		.---/---/---/---	Velehu
86b	Vecdî	Dil-i çeşm-âşinâ sâmân ile bî-gâne olmaz mı Hemîşe mest ile ülfet iden mestâne olmaz mı	Bu maĠsûd-ı tabâyı' sözleri kıanda bulursun sen Küdûret virmeseñ Vecdî 'aceb yârâna olmaz mı	Gazel/7		.---/---/---/---	Ġazeliyyât-ı Vecdî
86b	Vecdî	Nice vaşf itsün o şûĠı dil-i hoş-dem ne disün Miðli yoĠ beñzedicek hûsn-i müselleme ne disün	Ġomadun söz yiri i'câz-ı suĠanda Vecdî Böyle mu'ciz-nefese 'İsî-i Meryem ne disün	Gazel/5		..---/..---/..---/..---	Velehu
87a	Vecdî	Tûfân-ı sirişküm dime cûş-ı yeme benzer BaĠ çeşmüme dâmânuma deryâ neme benzer	TaĠsîm idicek zühre bu şî'ri didi 'İsâ Bu nazm eðer-i Vecdî -i mu'ciz-deme beñzer	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
87a	Vecdî	Benümdür nevbet-i feryâd bûlbûller hamûş olsun Figânüm ehl-i 'aşka mâye-i cûş u huruş olsun	Baña ta'n itdüĠi bir bir gelür hep yâdına Vecdî Benüm gibi hele Râmî de derd-i 'aşka dūş olsun	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu
87b	Vecdî	Ey dil ham-ı gîsü-yı ruĠ-ı yârda Ġalduñ Ġayd-ı şanem ü 'ukde-i zünnârda Ġalduñ	Ey hûsn-i edâ ehl-i suĠan hep saña muĠtâc Sen Vecdî -i hoş-tab' u hoş-âðârda Ġalduñ	Gazel/7		---/---/---/---	Velehu
87b	Vecdî	Şafâsın görmemişün zâhid inkâr itme	Revâdur itse yârân tab'uma pey-revlik ey	Gazel/5		.---/---/---/---	Velehu

		meydür bu Nümüdâr-ı havâşş-ı cümle eşyâ turfe şeydür bu	Vecdî Ki vâdî-i suhanda reh-ber-i ferhunde-peydür bu				
88a	Vecdî	'Uşşâk-ı zârı kırmada hatt-ı siyâh-ı nev İmdâd-ı hüsne geldi yine bir sipâh-ı nev	Vecdî o mâh rüyuñ ele alsa zülfini Her nâhun-ı benânı olur reşk-i mâh-ı nev	Gazel/7		--/---/---/---	Velehu
88a	Vecdî	Tâ kim hatuñ ey mâh-cebînüm yüze çıkdı Esrâr-ı dil-i zâr u hazînüm yüze çıkdı	Cüş itdi hevâ-yı hat ile bañr-i tabî'at Vecdî yine bir dürr-i şemînüm yüze çıkdı	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
88b	Vecdî	Etrâf-ı çeşm-i terde âh-ı kebûd göster Te'dîr-i süzişüñle âb üzre dūd göster	Eş'âr-ı pākūñ ile hep böyle 'âlem-ârâ Münşif-dilân-ı nazma Vecdî hasûd göster	Gazel/7		--/---/---/---	Velehu
88b	Vecdî	Eşküm firâk-ı la'l ile Ceyhûna nâz ider Âhum hevâ-yı zülf ile gerdüna nâz ider	Vecdî tabî'atum eğer-i feyz-i 'aşk ile Bir şühür ki şî're vü mazmûna nâz ider	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
89a	Vecdî	Nev-bahâr irdi tarâvet-dih-i bâğ oldu yine Her gül-i tâze derûn-ı dile dâğ oldu yine	Feyz-i nev-rûz ile ey Vecdî dil-i yârâna Sünbül-i şî'r-i terüñ 'itr u dimâğ oldu yine	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu
89a	Vecdî	Çözme girih-i zülfüñi akdâma düşürme Hûş-ı melegi lerziş-i endâma düşürme	Vecdî dil-i nâ-kâmı şaķın tâb-ı nigeñden Süzân şereri gülşen-i İslâma düşürme	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
89b	Vecdî	Çarha kim sâye-i mihr-i ruñ-ı dil-ber düşdi Şerm ile pertev-i meh hâke ber-â-ber düşdi	Şeh-i nazmuñ yine feyz-i nazarından Vecdî Bañr-i endişeme bî-hadd dūr ü gevher düşdi	Gazel/6		..--/..--/..--/..--	Velehu
89b	Vecdî	Dest urdı şabâ turre-i tarrâr tağıldı Fâş oldu ruñı 'âleme esrâr tağıldı	Olsa n'ola bülbül dil-i Vecdî ile hem-dem Tab'um gibi berg-i gül-i gülzâr tağıldı	Gazel/5		--/---/---/---	Velehu
90a	Vecdî	Sinemde tâze şerha ki tîğ-i niğâh açar Cân kûy-ı yâra gitmek için şâh-râh açar	Vecdî cevâhir-i suhâmı böyle nazm ider Gencîne-i ma'ârifini gâh gâh açar	Gazel/7		--/---/---/---	Velehu
90a	Vecdî	Hezârı dil ki anuñ âh u zârı âteşdür O bâğa bülbül olur kim bahârı âteşdür	Ġam-ı ruñı beni hâkister itse ġam çekmem Yaķan vücudumı ey Vecdî bârı âteşdür	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
90b	Vecdî	La'lüñ tebessüm eyle pür-âb ü tâb göster Yâķüt-ı surh içinde dürr-i hoş-âb göster	Var mı cevâb söyler bu nev-zemîne Vecdî Şî'ründe ehl-i nazma tâze hitâb göster	Gazel/9		--/---/---/---	Velehu
90b	Vecdî	Niğâh-ı mest mi tîğ-i każâ mıdur bilmem Büreñne hañçeri kaşdı baña mıdur bilmem	Dem-i Mesîh o lebüñ bendesi midür Vecdî ²⁸ Senüñ sözüñdeki hüsni edâ mıdur bilmem	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
91a	Vecdî	Çekme ruñuña niķâb-ı 'işve Ey matla'-ı âfiķâb-ı 'işve	Var mı dañı bir muhâtab-ı nâz Vecdî ye midür hitâb-ı 'işve	Gazel/7		--/---/---	Velehu
91a	Vecdî	Dilüñ şabr u sükûnün nâle vü feryâda virdüm hep Bu cism-i âteşinüñ âb u hâkin bâda virdüm hep	Ĥat u hâlin görüp ġamzeyle aşlın şordum ey Vecdî Didi etfâl-i nâz u fitneyi üstâda virdüm hep	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Velehu
91b	Vecdî	Sinede bir şüh-mest-i keç-külâh ister gönül	Eski rüsvâlıkı ey Vecdî gelüp yâda yine	Gazel/7		..--/..--/..--/..--	Velehu

²⁸ "bendesi" yerine *Divân*'da geçen "hastası" kelimesi anlam bakımından daha uygundur (Mermer, 2002, s. 109).

		Bâ'îd-i âh-ı nedâmet bir günâh ister gönül	Nâm u neng-i 'işmeti itmek tebâh ister gönül				
91b	Vecdî	Düşüp ayağına gönlüm ki mest olup kalmış Piyâledür ki bezmde şikest olup kalmış	Ne nûş-ı bâdeye kâdir ne gitmege Vecdî Hücüm-ı 'aşk ile sâgar-perest olup kalmış	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
92a	Vecdî	Mestâne dili meclis-i rindâna getürdüm Bir bülbül-i şürîde gülistâna getürdüm	İtlâf-ı güher eylemedüm nazm ile Vecdî Bir kândan alup güheri bir kâna getürdüm	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
92a	Vecdî	Gülistân-ı gamuz biz zîb-i bâğ-ı sînemüz sensin Hârâb-ender-hârâb olsağ yine gencînemüz sensin	O şüh-ı âşinâ-keş 'işret itmiş nev-heveslerle Dimez Vecdîye gel kim 'âşık-ı dirînemüz sensin	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
92b	Âgâh	Turfe Mansûram ki dârımdan gelür bûy-ı şarâb Nağl-i tâkem berg ü bârımdan gelür bûy-ı şarâb	Şî'r-i pür-keyfiyyetem Âgâh tahrîr eylesem Hâme-i 'anber-niðârımdan gelür bûy-ı şarâb	Gazel/6		---/---/---/---	Ġazeliyyât-ı Âgâh
92b	Âgâh	Meger ki kişver-i hûbî musağğar oldı saña Ki ceys-i fitne vü âşüb çâker oldı saña	Sebû sebû mey-i nâz u girişme al Âgâh Ki sâkî ol büt-i şüh-ı sitemger oldı saña	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
93a	Âgâh	'Aceb mi derd-i dilim olmasa devâ ülfet Olur mı şîşe-i şad pâre mûmiyâ ülfet	Hezâr şükr ki gülzâr u dehrden Âgâh Güşâd-ı gönca-ı dil olmadı şabâ-ülfet	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
93a	Âgâh	Ey hâl-i ruhuñ mâye-i sevdâ-yı mağabbet Güüzâr-ı 'izârîñ çemen-ârâ-yı mağabbet	Âgâh içeriz şubh-ı kıyâmetde olursa Ol şüh ise ger sâkî-i şahbâ-yı mağabbet	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
93b	Âgâh	Şanma âyîne tûtup hûsnini perdâzlanur Nâzenîñ söyle ki kendüye dağı nâzlanur	Yâra 'arz eyledim Âgâh bu tâze gâzeli Didi nâz ile sözüñ bayağı i'câzlanur	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu
93b	Âgâh	Bütân ki 'âşık-ı mest ü fütâde isterler Dü-çeşm-i beste vü dest-güşâde isterler	Müdâm dergeh-i pîr-i muğâna gel Âgâh Ki anda istedüğünden ziyâde isterler	Gazel/5		.-./.-./.-./.-	Velehu
94a	Âgâh	Pinhân-ı zevk-ı vuşlatı hicrânda bulmuşam Dil-h'âhım üzre Yûsufî zindânda bulmuşam	Ger kîmyâ-yı meskenet ü ger gînâ-yı kalb Âgâh cümle 'aşk-ı civânânda bulmuşam	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
94a	Âgâh	Her tîr-i kazâ kim şaf-ı müjgâmına çekdi Ben haste-i dil-sühîteniñ cânına çekdi	Bir nağme-güzâr-ı çemen-i şî'rden Âgâh Bu hoş gâzeli şafâ-i dîvânına çekdi	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
94b	Âgâh	Esîr-i miñnet oldum 'âşık-ı mağzûnuñ oldumsa Günehkâr olmadum ey bî-vefâ meftûnuñ oldumsa	Edâ fehm olmada Âgâh -veş bir üstâd itdi N'ola şâkird-i çeşm-i şüh-ı pür-efsûnuñ oldumsa	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
94b	Âgâh	Yârdan ey dil yine süz-i nihânuñ var gibi Harf-cüyâsın dehânından gümânîñ var gibi	Bellüdüz Âgâh izhâr-ı şikâyetden yine Cevre mâ'il bir büt-i nâ-mihribânîñ var gibi	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
95a	Âgâh	Tıfl-ı dili o zülf-i semen-sâda besleriz Kaysı şikenc-i turra-i Leylâda besleriz	Mağmûn-ı neş'e-i lebin Âgâh o gül-ruhuñ Kismet olursa meclis-i şahbâda besleriz	Gazel/5		---/---/---/---	Velehu
95a	Âgâh	Cânâ yeter ağıyar ile hem-hânelik itme	Döndürme yüzüñ cevri ile dildârdan Âgâh	Gazel/6		---/---/---/---	Velehu

		Güldürme saña 'âlemi dīvânelik itme	Kıl yâra fedâ cânîñi cãnânelik itme				
95b	Āgâh	Göñül sezâ-yı temâşâ-yı yâr olur bir gün Mükedder âyînemiz bî-ğubâr olur bir gün	O vaḫşîyi bilürüz şayd olur degil Āgâh Bu sözle eglenürüz kim şikâr olur bir gün	Gazel/7		.-./..--/..-/..-	Velehu
95b	Āgâh	Göñülde ol ruḫ-ı pür-âb ü tâb şaklanmaz Derûn-ı âyînede âfitâb şaklanmaz	Bir âşinâ-suḫan Āgâh a söyler elbette Dehân-ı ğoncada büy-ı gül-âb şaklanmaz	Gazel/5		.-./..--/..-/..-	Velehu
96a	Āgâh	Hemîşe şanma göñül cãm-ı erğavân çekilür Gehî şarâb u gehî kâse kâse ḫan çekilür	Ġurûr-ı ṭab' ile lâf urma şî'rden Āgâh Ḥazer ki bir gün olur tîĝ-ı imtiḫân çekilür	Gazel/6		.-./..--/..-/..-	Velehu
96a	Āgâh	Göñül ḫadeng-i cefâsını câna minnet bil Ne kim gelürse o ḫûn-rîzden ğanîmet bil	Şikâyet eyleme Āgâh cevri dilberden Bu çekdiĝiñ sitemi daḫı birr-i şîḫḫat bil	Gazel/5		.-./..--/..-/..-	Velehu
96b	Āgâh	Ser-mest-i teĝâfûl nigeḫ-i yâra ne dirsın Vâkıf mı degil ḫâl-i dil-i zâra ne dirsın	Āgâh o şüḫ itmedigi cevri mi ḫaldı Olmaz mütenebbih dil-i bî-'âra ne dirsın	Gazel/6		--./.../.../.../...	Velehu
96b	Āgâh	Ṭabîbân-ı maḫabbet ḫasta-i hicrânı şormazlar Bilürler çâre olmaz derdi bî-dermânı şormazlar	Bütân Āgâh cümle ḫâl-i dilden bî-ḫaberlerdir 'Azîzân-ı melâḫat külb-i aḫzânı şormazlar	Gazel/5	/..../..../... -	Velehu

Kaynakça

- Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmûaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler. *Turkish Studies*, 2(3), 122-135.
- Bilkan, A. F. (2011). *Nabi Divanı*, C. II. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Büyükkarcı Yılmaz, F. (2013). Onyedinci Yüzyıldan Bir Kırkambar: Baldırzâde Ailesine Ait Bir Mecmua. *Turkish Studies*, 8(1), 549-578.
- Canpolat M. (1982). *Mecmu'atü'n-Nezâ'ir*. Ankara: TDK Yayınları.
- Çakır, M. S. (2018). *Yahyâ Nazîm Divanı*. Doktora Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.
- Çıpan, M. (2003). *Fasîh Dîvânı, İnceleme-Tenkidli Metin*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Ekici, A. (2011). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesindeki E.H. 1470 Numaralı Şiir Mecmuası*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Elmas, S. (1997). *Rahmî (Kırımlı, Mustafa) Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.
- Erdem, S. (2005). *Neylî ve Dîvânı*. Ankara: AKM Yayınları.
- Hidayetoğlu, S. (1996). *Nesîb Dede Hayatı, Eerleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Horata, O. (1987). *Nedîm-i Kadîm Dîvânçesi*. Ankara: KTB Yayınları.
- İpekten, H. (2019). *Nailî Dîvânı*. Ankara: KTB Yayınları.
- Kılıç, A. (2012). Mecmûaların Tasnifine Dâir. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkanbarı*, (haz. Hatice Aynur-vd.). İstanbul: Turkuaz Yayınları, 75-96.
- Koncu, H. ve Çakır, M. (2012). Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkanbarı*, (haz. Hatice Aynur-vd.). İstanbul: Turkuaz Yayınları, 117-134.
- Köksal, F. (2011). Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkanbarı* (haz. Hatice Aynur-vd.). İstanbul: Turkuaz Yayınları, 409-432.
- Kurnaz C. ve Aydemir, Y. (2013). Mecmualara Sorulması Gereken Sorular. *Turkish Studies*, 8(1), 51-64.
- Kut, G. (1986). Mecmûa. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kutlar, F. S. (2004). *Arpaemîni-zâde Mustafa Sâmi Dîvânı*. Ankara: AKM Yayınları.
- Kutlar, F. S. (2019). *Dîvân-ı İzzet ve Nigâr-Nâme (Tezkire-i Nigâriyye)*. Ankara: KTB Yay.
- <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/68921,divan-i-izzet-ve-nigar-name-pdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 02.12.2022].
- Levend, A. S. (1984). Mecmûa. *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş* (C. 1. s. 166-176). Ankara: TTK Yayınları.
- Macit, M. (2012) *Nedîm Dîvânı*. Ankara: KTB Yayınları.
- Mermer, A. (2002). *XII. Yüzyıl Dîvân Şâiri Vecdî ve Dîvânçesi*. Ankara: MEB Yayınları.

- Özyılmaz, K. (1994). *Kâmî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkidli Metni*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Paic-Vukic, T. (2012). Bosna Mecmûalarına Bir Yaklaşım. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkanbarı* (haz. Hatice Aynur-vd.) İstanbul: Turkuaz Yayınları, 53-71.
- Macit, M. (1997) *Nedîm Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özyılmaz, Halime (1995). *Üsküdarlı Sırrî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Tunç, S. (2000). Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuası. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 106-108.
- Yeniterzi, E. (1993). *Divan Şiirinde Na't*. Ankara: TDV Yayınları.